

Եվրոպական միության «Երևանի պետական համալսարանում
Եվրոպական և միջազգային իրավունքի և եվրոպական իրավունքի և
ինտեգրման կենտրոնի ստեղծում և ԳՀՀ մասին
իրագրության բարձրացում » ծրագիր Հայաստանում

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ և ԻՆՏԵԳՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Տեղեկատվական պարբերական

«Եվրոպան այսօր»

(հանդես II)

Ծրագիրը ֆինանսավորվում է
Եվրոպական միության կողմից

Ծրագիրն իրականացվում է
GOPA Խորհրդատվական
ընկերության կողմից

Սույն հանդեսը երկրորդն է իր շարքում և նպատակ ունի բարձրացնել Եվրոպական միության վերաբերյալ հանրային իրազեկման մակարդակը: Բրոշուրում զետեղված են վերջին մի քանի ամիսների ընթացքում Եվրոպական միությունում տեղի ունեցած նշանակալի դեպքերի և տարբեր հետազոտությունների արդյունքների վերաբերյալ տեղեկություններ, որոնք վերաբերում են հասարակական կյանքի տարբեր կողմերին:

Եվրոպական միության վերաբերյալ ավելի շատ տեղեկություններ հասանելի են ԵՄ պաշտոնական կայքում՝ <http://europa.eu>

Հատուկ շնորհակալություն ենք հայտնում ԵՊՀ իրավաբանական և միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետների ուսանողներին, որոնք անցնելով իրենց աշխատանքային պրակտիկան Եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման կենտրոնում, նշանակալի ներդրում ունեցան այս բրոշյուրի մշակման գործում:

Խմբագիր, Արթուր Ղազինյան, Եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման կենտրոնի տնօրեն:

Աշխատանքային խմբի ղեկավար՝ Լիլիթ Հակոբյան, Եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման կենտրոնի միջազգային հարաբերությունների հարցով փորձագետ:

Անդամներ՝ ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի մագիստրատուրայի երկրորդ կուրսի ուսանողներ՝ Մայա Ալեքսանյան, Հայկ Կարապետյան, Արման Սարգսյան և ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի մագիստրատուրայի երկրորդ կուրսի ուսանող՝ Արմեն Զոհրաբյան:

Սույն հրատարակումը իրականացվել է Եվրոպական միության աջակցությամբ: Հրատարակման բովանդակության համար պատասխանատու է միայն Եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման կենտրոնը, և այն չի արտահայտում Եվրոպական միության տեսակետները:

This publication has been produced with the assistance of the European Union. The content of this publication is the sole responsibility of the Centre of European Law and Integration and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.

*This project is funded
by the European Union*

*This projects is implemented
by GOPA Consultants*

ՀՈՌՄԻ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԻ 50-ԱՄՅԱԿԸ. ՄՏՈՐԱԳՐՎԵՑ ԲԵՌԼԻՆԻ ՀՈՉԱԿԱԳԻՐԸ

1957թ. մարտի 25-ին Ֆրանսիան, Գերմանիան, Իտալիան, Բելգիան, Նիդերլանդները և Լյուքսեմբուրգը, Իտալիայի մայրաքաղաք Հռոմում՝

ՀԱՍՏՏԱԿԱՄ ԼԻՆԵԼՈՎ Եվրոպայի ժողովուրդների միջև առավել սերտ միության հիմքեր ստեղծելու իրենց մտադրության մեջ,

ՄՏԱԴԻՐ ԼԻՆԵԼՈՎ ընդհանուր գործողություններով վերացնել Եվրոպան բաժանող խոչընդոտները և երաշխավորել իրենց երկրների տնտեսական ու սոցիալական առաջընթացը,

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ, որ առկա խոչընդոտների վերացումը պահանջում է համաձայնեցված գործողություններ՝ կայուն զարգացում, հավասարակշռված առևտուր և արդար մրցակցություն ապահովելու համար,

ՎՃՌԵՑԻՆ ՀԻՄՆԱԳՐԵԼ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Պայմանագրի ստորագրմանը հաջորդած հինգ տասնամյակների ընթացքում Եվրոպական տնտեսական ընկերակցությունը՝ իրեն վերապահված լայն իրավասությունների և դրանց արդյունավետ իրականացման համար տրված լիազորությունների շնորհիվ դարձավ մայրցամաքում և առհասարակ աշխարհում ընթացող ինտեգրման գործընթացների ամենահաջողված մոդելը: Այս աննախադեպ ինտեգրացիոն միավորումը 1992թ. Մասստրիխտ քաղաքում ստորագրված պայմանագրով վերածվեց Եվրոպական ընկերակցության՝ ընդլայնելով իր գործունեությունը հանրային կյանքի այնպիսի ոլորտների վրա, ինչպիսիք են սոցիալական քաղաքականությունը, կրթությունը, առողջապահությունը:

Նույն պայմանագրով հիմնադրվեց Եվրոպական Միությունը, որն իր առջև խնդիր դրեց իրականացնել անդամ պետությունների համար ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականությունը և համագործակցություն հաստատել անդամ պետությունների դատական մարմինների և ոստիկանությունների միջև՝ նպատակ ունենալով համախմբել ջանքերը կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարելու համար և սահմանել միասնական մոտեցումներ ապաստանի տրամադրման, ներգաղթի կանոնակարգման և Միության տարածքում երրորդ պետությունների քաղաքացիների կարգավիճակը սահմանելու գործում:

Այս պայմանագրով հիմնադրվեց նաև Եվրոպական Միության քաղաքացիության ինստիտուտը, որի ուժով Միության՝ անդամ պետությունների քաղաքացիները ստացան լրացուցիչ իրավունքներ մասնակցելու Միության կողմից իրականացվող ընդհանուր քաղաքականությանը, ուղղակի համընդհանուր ընտրությունների միջոցով ընտրել և ընտրվել Եվրոպական խորհրդարանի անդամ՝ անկախ ազգային պատկանելությունից, ինչպես նաև երրորդ պետություններում օգտվել Միության բոլոր անդամ պետությունների դիվանագիտական ներկայացուցչությունների աջակցությունից և պաշտպանությունից:

Եվրոպական Միությունը հաղթահարելով ինտեգրման ընթացքում ի հայտ եկած բազմաթիվ քաղաքական և տնտեսական ճգնաժամերը, ընդլայնեց իր սահմանները՝ միավորելով եվրոպական 27 պետություններ և 490 միլիոն եվրոպացիներ, որը հանդիսանում է ինտեգրման գործընթացների ճիշտ և կշռադատված ծրագրման և իրականացման արդյունք:

2007թ. մարտի 25-ին Միությունը նախագահում էր Գերմանիան, ինչը և կանխորոշեց Հռոմի պայմանագրի 50-ամյակին նվիրված տոնակատարությունների կազմակերպումը մայրաքաղաք Բեռլինում: Այս առիթով Բեռլին էին ժամանել Միության 27 պետությունների նախագահները և կառավարության ղեկավարները:

Մարտի 24-ին Բեռլինի Ֆիլիարմոնիայի հոյակերտ տաճարի դիմացի հրապարակում կանցլեր Անգելա Մերկելը ընդունեց պետությունների նախագահներին և կառավարությունների ղեկավարներին: Տոնախմբությունը սկսվեց գալա համերգով, որի ընթացքում ներկայացվեցին իտալացի կոմպոզիտոր Լուչիանո Բերիոյի "Folk Songs" ստեղծագործությունը և Լյուդվիգ Վան Բեթհովենի 5-րդ սիմֆոնիան ("Destiny"): Այնուհետև Գերմանիայի նախագահ Հորստ Կոհլերը վերջիններիս համար հանդիսավոր ընդունելություն կազմակերպեց Schloss Bellevue-ում: Նախքան ընթրելը, գերմանացի աստղագնաց Թոմաս Ռեյթերը հյուրերին ներկայացրեց տիեզերքից լուսանկարահանված լուսանկարներ՝ Եվրոպան բոլորովին այլ անկյունից բացահայտելու համար: Իր կյանքի ընթացքում Թոմաս Ռեյտերը 5 ամիս անց է կացրել տիեզերքում և համարվում է Եվրոպայի ամենափորձառու աստղագնացը:

Հռոմի պայմանագրի 50-ամյակի կապակցությամբ մարտի 25-ին կազմակերպված պաշտոնական հանդիսության ժամանակ Բեռլինի Գերմանիայի պատմության թանգարանում Եվրոպական Խորհրդի նախագահ՝ Անգելա Մերկելը, Եվրոպական Խորհրդարանի նախագահ Հանս-Գերտ Պոտտերինգը և Եվրոպական Հանձնաժողովի նախագահ Խոսե Մանուել Բարրոզոն ստորագրեցին «Բեռլինի Հռչակագիրը»:

Բեռլինի Հռչակագիրը բարձր գնահատեց ավելի քան 50 տարիների ընթացքում Միության կողմից արձանագրած տնտեսական, սոցիալական և քաղաքական առաջընթացը: Եվրոպական Միությունը, բացի պարզապես ընդհանուր տնտեսական

տարածք լինելուց, ընդհանուր արժեքների վրա ձևավորված ընկերակցություն է, որը միավորում է ինչպես պետություններին, այնպես էր նրանցում բնակվող ժողովուրդներին: Ընդհանուր արժեքների հռչակումը և դրանց գերակայությունը ցանկացած բնույթի գործընթացների նկատմամբ, ինչպես նաև հասարակական կյանքի կազմակերպման նկատմամբ հայացքների ընդհանրությունը պետք է համարել ճակատագրական, քանի որ Եվրոպան, որպես քաղաքական միավոր, դատապարտված է շարունակել իր արգասաբեր գործունեությունը և համակարգել պետությունների կողմից տնտեսության զարգացման և միասնական շուկայի կառուցմանն ուղղված միջոցառումները: Բեռլինի հռչակագիրը վերահաստատեց Միության քաղաքացիներին միավորող հիմնարար արժեքների առկայությունն ու գերակայությունը:

Հռչակագիրը նաև նախանշում է հետագա խնդիրները և 21-րդ դարում Եվրոպայի առջև ծառայած մարտահրավերները, որոնք Եվրոպան կարող է արդյունավետ հաղթահարել միայն ջանքերի համախմբման և համաշխարհային քաղաքականության մեջ մեկ ձայնով հանդես գալու միջոցով:

Բեռլինի Հռչակագրով, 27 անդամ պետությունների ղեկավարները՝ Եվրոպական Հանձնաժողովի և Եվրոպական Խորհրդարանի հետ միասին, Եվրոպական Միությունն ուղղեցին դեպի ոգեշնչող նպատակների իրականացում՝ նոր ազդակ հաղորդելով Եվրոպային:

Ձեռքբերումների պահպանում

Միության շրջանակներում ընթացող ինտեգրացիոն գործընթացների խորացման համատեքստում Եվրոպայի ապագայի համար կենսական նշանակություն է ստանում տնտեսական առաջընթացի և սոցիալական պատասխանատվության միջև հավասարակշռության պահպանումը: Ինչպես նշել է Գերմանիայի Կանցլերը իր հեռուստատեսային ուղերձում. «Մենք պետք է աշխատենք նորարարությունների և ստեղծագործ աշխատանքի ճանապարհով պահպանել եվրոպական սոցիալական մոդելը: Մենք կարող ենք հասնել դրան զարգացման, նորարարության և սոցիալական միասնության համակցման շնորհիվ»:

Ի հավելումն այս ամենի, ԵՄ ծրագրերում նախատեսվում է նաև միավորել ջանքերը արտաքին քաղաքականության ոլորտում և աշխատել միասին՝ ահաբեկչության, կազմակերպված հանցավորության, աղքատության, սովի և հիվանդությունների դեմ առավել արդյունավետ պայքարելու համար: Ելույթում առանձնահատուկ տեղ է զբաղեցնում Եվրոպական միասնական բանակ ստեղծելու գաղափարը: Անգելա Մերկելը նշել է նաև, որ էներգետիկ անվտանգության և շրջակա միջավայրի պաշտպանության հիմնախնդիրները Միության օրակարգում զբաղեցնում են առաջին հորիզոնականները:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՂԱԶԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՄ 2008 թվականի բյուջեն խրախուսում է տնտեսական աճ և նոր աշխատատեղերի ստեղծում

ԵՄ 2008 թվականի բյուջեի նախագծում նշված հոդվածների գրեթե կեսը (44.2%) կոչված է իրական պայմաններ ստեղծել և խրախուսել տնտեսական աճը և նոր աշխատատեղերի ստեղծումը: Այս ակնառու փոփոխությունը վկայում է ԵՄ հաստատակամությունը ուղղել դեպի ռեսուրսների ընդհանուր տնտեսական բարեկեցությանը:

Եթե բյուջեի նախագիծը հավանության արժանանա դեկտեմբերին, ապա տնտեսական աճին և աշխատատեղերի ստեղծմանն ուղղված ծախսերը 2008թ. կհասնեն 57.1 միլիարդ եվրոյի (ընդհանուր բյուջեն կազմում է 129.2 միլիարդ եվրո), որը 4.2%-ով գերազանցում է 2007թ. բյուջեն: Ռ-ազմավարական ծախսերը կմեծանան գիտահետազոտական աշխատանքների խրախուսման և աջակցության ոլորտում (+11%), տրանսեվրոպական էներգետիկ և տրանսպորտային ցանցերի (+14%) և հարատև ուսուցման ծրագրերի համար (+9%, մասնավորապես «Երազմուս Մոնդուսը»):

Ընդհանուր գյուղատնտեսական քաղաքականությունը բնական ռեսուրսների հետ միասին ներկայումս հանդիսանում են երկրորդ ամենամեծ շահառուն, որոնց բաժին է ընկնում ընդհանուր ծախսերի 43.6%-ը: Աստիճանական տեղաշարժ է արձանագրվել այս ոլորտում, գյուղատնտեսական զարգացման ծրագրերը շարունակում են աճել (գերազանցում են 12.5 միլիարդ եվրոն), մինչդեռ ֆերմերներին տրամադրվող ուղղակի սուբսիդիաները նվազման միտում են դրսևորում:

Եվրոպական հանձնաժողովի կողմից ուղղագրված նոր մոտեցումը Եվրոպական ներգրավվածության ուղղությամբ այլ ոլորտներում զիջումներ չի նախատեսում՝ մասնավորապես էներգետիկա, շրջակա միջավայր, ազատություն, անվտանգություն և արտաքին օգնություն:

ԵՄ վերանայված ծրագրերը առաջնայնությունը տալիս են տնտեսական առաջընթացին եւ տեխնոլոգիաների արդիականացմանը

Նոր տնտեսական կառուցվածքի մասին համաձայնագիրը ստորագրելուց մեկ շաբաթ անց Եվրոպական հանձնաժողովը ընդունեց Եվրոպական ծրագրերի վերանայված բազմաթիվ առաջարկներ, որոնց շեշտադրումն արված էր արտադրության ոլորտում տեխնոլոգիաների արդիականացման ու տնտեսական առաջընթացի վրա: Առաջարկները, որոնք ընդգրկում են 2007 մինչև 2013 թվականները ընկած

ժամանակահատվածը, նպատակ են հետապնդում բարձրացնել Եվրոպական տնտեսության մակարդակը եւ ստեղծել ավելի շատ քանակությամբ նոր աշխատատեղեր՝ դրանով իսկ մեղմելով զբաղվածության սուր խնդիրը Միության անդամ պետություններում:

ԵՄ Հանձնաժողովի Ֆինանսական ծրագրերի եւ բյուջեի հարցերով հանձնակատար Գալիա Գրուբոսկայտեն նշել է, որ «Մեր խնդիրն էր ապահովել ընդլայնված Եվրոպայի արդիականացումը եւ զարգացումը գործող ֆինանսական ծրագրերում առկա հիմնադրամների շրջանակներում: Տնտեսական աճը և զբաղվածությունը խթանելու նոր սերնդի ծրագրերը ակնհայտ առաջնահերթություններ էին Հանձնաժողովի համար»:

Հաշվի առնելով ԵՄ տնտեսական մրցակցային քաղաքականությունը, այդ փաթեթն ընդգրկում է մի շարք ծրագրեր, որոնցից առանձնահատուկ ուշադրության են արժանի «Հետազոտությունների Կառուցվածքային 7-րդ Ծրագիրը», «Տրանսեվրոպական Ցանցեր» տրանսպորտի եւ էներգետիկայի համար ծրագիրը, ինչպես նաեւ Գալիեո ծրագիրը:

Փաթեթն ընդգրկում է նաև այլ ոլորտներին վերաբերող բազմաթիվ ծրագրեր՝ սկսած կայուն առաջընթացից, միասնությունից, անվտանգությունից մինչև Եվրոպայի վերահզորացված դերն աշխարհում:

Հանձնաժողովի կողմից այդ փաթեթի ընդունումը նշանակալի ձեռքբերում է, որը հիմք է հանդիսանում 2007 թ.-ից սկսած նոր ծրագրերի իրականացման համար: «Ներկայումս մենք փորձում ենք հասցնել ավարտին Եվրոպական խորհրդարանի եւ Միության խորհրդի կողմից իրականացվող այդ գործընթացը».- ասել է Եվրոպական հանձնաժողովի նախագահ Խոսե Մանուել Բարրոզոն:

Եվրոպական Հանձնաժողովը Նիդերլանդներում ստեղծված զարեջրային կարտելը տուգանել է շուրջ 273 միլիոնն եվրոյի չափով

Եվրոպական հանձնաժողովը տուգանել է զարեջուր արտադրող դանիական Հեյնեկեն, Գրոյշ և Բավարիա ընկերություններին շուրջ 273 միլիոն եվրոյի չափով: Նիդերլանդների զարեջրային շուկայում կարտել ստեղծելու և դրանով իսկ ակնհայտորեն ԵՄ պայմանագրերի դրանց հիման վրա ինստիտուտների կողմից ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերի դրույթները արգելում են սահմանափակող տնտեսական գործունեությունը (ԵԸ պայմանագրի հոդված 81): Ըստ Եվրոպական հանձնաժողովի տվյալների կարտելի

և

ստեղծմանը մասնակցել է նաև Ինքել ընկերությունը, սակայն այն Հանձնաժողովի այսպես կոչված «հանդուրժողականության» ծրագրի շնորհիվ տուգանքի չի արժանացել, քանի որ տրամադրել է կարտելի բացահայտման համար անհրաժեշտ տեղեկատվություն¹: Այն բանից հետո, երբ Հանձնաժողովը սեփական նախաձեռնությամբ բացահայտեց Բելգիայի գարեջրի շուկայում անօրինական գործող կարտելի առկայությունը, Ինքելը Հանձնաժողովի խրախուսական քաղաքականության շնորհիվ տրամադրեց տեղեկատվություն այն մասին, որ ինքը նույնպես ընդգրկված է եվրոպական երկրներում գործող բազմաթիվ կարտելներում: Գրա հետևանքով Ֆրանսիայի, Լուքսեմբուրգի, Իտալիայի եւ Նիդերլանդների գարեջուր արտադրողների

նկատմամբ սկսվեց հետաքննություն: Հետաքննության արդյունքում ընդունվեցին որոշումներ, որոնք դատապարտեցին Բելգիայում, Իտալիայում եւ Լուքսեմբուրգում գործող կարտելները: Ինչ վերաբերում է Նիդերլանդներին, ապա հետաքննության արդյունքում պարզվեց, որ 1996 մինչեւ 1999թ.-ը ընկած ժամանակահատվածում գարեջուր արտադրող վերը նշված բոլոր ընկերությունները անցկացրել են բազմաթիվ ոչ պաշտոնական հանդիպումներ, որոնց ընթացքում նրանք կարգավորել են Նիդերլանդներում գարեջրի սպառման ոլորտում գնային քաղաքականությունը: Այս փաստը հաստատվել է հետաքննության ընթացքում ձեռք բերված ապացույցներով, դրանք են՝ ոչ պաշտոնական հանդիպումների ժամանակ կատարված գրավոր նշագրումները: Միաժամանակ սահմանվել է, թե երբ եւ որտեղ են կայացել այդ հանդիպումները: Այդ հանդիպումների ընթացքում, որոնք կրել են «օրակարգային հանդիպումներ», «Կատարինայի հանդիպումներ» կամ «սահող սանդղակ» անվանումները, չորս գարեջուր արտադրող ընկերությունները կարգավորել են գնային քաղաքականությունը, ինչպես շուկայի առևտրային հատվածներում, որտեղ օգտագործումը իրականացվում է փակ տարածություններում (հյուրանոցներ, ռեստորաններ և սրճարաններ), այնպես էլ ոչ առևտրային հատվածներում (գլխավորապես սուպերմարկետներ): Գոյություն ունեն մաս վկայություններ, որ գարեջուր արտադրող բոլոր չորս ընկերությունների բարձրագույն վարչակազմի անդամները նույնպես մասնակցել են այդ հանդիպումներին եւ քննարկումներին: Ավելին, հայտնի է նաև, որ ընկերությունների բարձրագույն ղեկավար մարմնի անդամները տեղյակ են եղել այդ ապօրինությունների մասին եւ միաժամանակ փորձել են քողարկել դրանք:

Մրցակցության հարցերով հանձնակատար Նելի Կրոեսը այս կապակցությամբ ասել է. «Անընդունելի է, որ գարեջրի հիմնական մատակարարողները գաղտնի կերպով

¹ Հանդուրժողականության ծրագիրը (leniency program) պատժի վերացում կամ թուլացում է առաջարկում հակամրցակցային համաձայնությունների մեջ ներգրավված այն անձանց նկատմամբ, ովքեր տեղեկություն են տրամադրում այդ համաձայնությունների մասին:

համաձայնվել են բարձրացնել գները եւ բաժանել շուկան միմյանց միջև: Այս ընկերությունների բարձրագույն ղեկավարությունը հստակ տեղյակ էր, որ իրենց վարքագիծը անօրինական էր, այնուամենայնիվ նրանք բոլոր դեպքերում գնացել են առաջ եւ փորձել ծածկել իրենց հետքերը»:

Ինչ վերաբերում է տուգանքներին, ապա դրանք սահմանելիս հաշվի են առնվել արտադրանքի սպառման համար ընդգրկված շուկաների ծավալները, կարտելների գործունեության տևողությունը և այդ գործընթացի մեջ ընդգրկված ընկերությունների թվաքանակը: Տուգանքի չափը հասնում է շուրջ 273 միլիոն եվրոյի, որը զգալի գումար է Հեյնեկեն, Գրոլշ եվ Բավարիա ընկերությունների համար և, որպես օրինակ, կարելի է մատնանշել այն փաստը, որ Գրոլշի կողմից վճարվելիք տուգանքի գումարի չափը գերազանցում է 31 միլիոն եվրոն, որը կազմում է այդ ընկերության 2006 թ.-ի զուտ շահույթի 1/5 մասը:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՎ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՄ-Ռուսաստան հարաբերությունները Գազաթափողովի ուշադրության կենտրոնում

Մայիսի 17-18-ը Ռուսաստանի Սամարա քաղաքում կազմակերպված ԵՄ-Ռուսաստան 19-րդ գազաթափողովում ԵՄ ղեկավարներն իրենց պատրաստակամությունն են հայտնել Ռուսաստանի հետ կառուցել ամուր ռազմավարական գործընկերություն՝ հիմնված ԵՄ բոլոր 27 անդամ պետությունների հետ հարգանքի սկզբունքի վրա: ԵՄ հանձնաժողովի նախագահ Խոսե Մանուել Բարրոզոն և Գերմանիայի կանցլեր, Եվրոպական խորհրդի նախագահ Անգելա Մերկելը, «բաց, ազնիվ և անկեղծ» քննարկումներ են ունեցել Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի հետ, այնպիսի հիմնահարցերի վերաբերյալ, ինչպիսիք են էներգետիկ անվտանգությունը, համագործակցությունը գիտահետազոտական աշխատանքների ոլորտում, մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանությունը, առևտրային հարաբերություններն և այլն:

«Չնայած այն հանգամանքին, որ Ռուսաստանը հանդիսանում է էներգետիկ ոլորտում Միության կարևորագույն գործընկերը, Ռուսաստանի և ԵՄ հարաբերությունների հիմքում պետք է մնան ժողովրդավարական արժեքներն ու մարդու իրավունքները»: Այս ուղերձն են ամրագրել Եվրոպական խորհրդարանի անդամները ԵՄ-Ռուսաստան գազաթափողովից առաջ ընդունած բանաձևում: Ռուսաստանի

Գաշնության և Միության որոշ անդամ պետությունների միջև հարաբերությունների սրումը արձանագրվեց 2007թ. առաջին կիսամյակում, որը պայմանավորված էր Ռուսաստանի կողմից լեհական մսի արգելքի, Էստոնիայում Հայրենական պատերազմի զոհերի հուշարձանի տեղափոխման և այլ վիճահարույց խնդիրների հետ: Բանաձևում Խորհրդարանի անդամները նաև մտահոգություն են հայտնել վերջին հակակրեմլյան բողոքի ցույցերի ճնշման կապակցությամբ:

Ինչպես արդեն նշեցինք, մարդու իրավունքների արդյունավետ պաշտպանության հիմնահարցը դրվեց հարաբերությունների կենտրոնում: Մայիսի առաջին տասնօրյակում Բրյուսելում կայացած հանդիպման ժամանակ ԵՄ-Ռուսաստան հարաբերությունների վերաբերյալ բանաձևը Խորհրդարանի անդամները ընդունեցին բացարձակ մեծամասնությամբ: Բանաձևում ընդգրկված էին միջոցառումները, որոնք ուղղված են ԵՄ և Ռուսաստանի միջև վիճալին սահմանափակումների նվազեցմանը, ինչպես նաև իր պատրաստակամությունն հայտնում աջակցել Մոսկվային Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությանը անդամակցելու գործում:

Բանաձևը նաև արտացոլում է Ռուսաստանի հետ էներգետիկ համագործակցության կարևորությունը: Ներկայումս ԵՄ նավթի 30%-ը և գազի 40%-ը ներմուծվում են Ռուսաստանից: ԵՄ որոշ անդամներ, մասնավորապես Լեհաստանը, Սլովակիան և Հունգարիան մեծապես կախված են ռուսական նավթից: Բանաձևում Խորհրդարանի անդամները կոչ են անում «փոխադարձ կապը և թափանցիկությունը» դարձնել այս բնագավառում համագործակցության հիմնական սկզբունքները: Վերջին 2 տարվա ընթացքում ազգայնացված ռուսական էներգետիկ ընկերությունները տարածայնություններ ունեն հարևան Ուկրաինայի և Բելոռուսի հետ էներգակիրների մատակարարման և դրանց գնի հստակեցման հարցերի շուրջ: Մատակարարվող նավթի սակագնի շուրջ փոխհամաձայնության չգալու արդյունքում այս տարվա հունվարին Ռուսաստանը դադարեցրեց նավթի մատակարարումները Լեհաստան, Գերմանիա և Ուկրաինա:

Խորհրդարանի անդամները քննադատաբար են մոտեցել Ռուսաստանի իշխանությունների վարքագծի որոշ դրսևորումներին՝ հատկապես ազատ արտահայտվելու իրավունքի հետ կապված հարցում: Բանաձևը մտահոգություն է հայտնում ժողովրդավարական ազատությունների սահմանափակման վերաբերյալ, որոնք առավել կարևորվում են 2007թ.-ի դեկտեմբերին կայանալիք Պետդումայի և 2008թ.-ի մարտի նախագահական ընտրությունների նախաշեմին: Ի հավելումն դրան, խորհրդարանականները մտահոգություն են հայտնել հակակրեմլյան վերջին ցույցերի ճնշման վերաբերյալ: Չնայած այս մասին նշված չէ բանաձևում, սակայն կարևոր ենք համարում այն հանգամանքը, որ ձերբակալվածներից մեկն էլ Կրեմլի քաղաքականությունը քննադատող շախմատի աշխարհի չեմպիոն Գարի Կասպարովն է, որը Խորհրդարանի նախագահ Հանս-Գերտ Պյոտերինգի կողմից պաշտոնապես հրավիրվել է Եվրոպական խորհրդարան:

Ի թիվս այլ հարցերի, Խորհրդարանի անդամները կոչ են արել Ռուսաստանին հստակ դիրքորոշում ընդունել Կոստովոյի վերջնական կարգավիճակի վերաբերյալ: Խորհրդարանը նաև հայտնել է իր մտահոգությունը Չեխիայի Հանրապետությունում և Լեհաստանում հակահրթիռային համակարգեր տեղադրելու, ինչպես նաև նախագահ Պուտինի վերջին բացասական մեկնաբանությունները ԱՄՆ-ի ծրագրի վերաբերյալ: Խորհրդարանը կոչ է անում ԱՄՆ-ին հնարավորինս բաց և հրապարակային «խորհրդակցել և բացատրել» իր գործողություններն այնպես, որ չխաթարվի ԵՄ և ՆԱՏՕ-ի միջև հաստատված համագործակցությունը:

Չնայած կարծիքների տարբերությանը՝ բանակցությունները կառուցողական էին:

Մշակվել են մի շարք նախագծեր, որոնք նպատակ էին հետապնդում ստեղծել նախագուշակական համակարգ էներգետիկ մատակարարումների ընդհանուր մեթոդիկ խուսափելու համար: Քանի որ Ռուսաստանը ԵՄ բնական գազի և նավթի հիմնական մատակարարն է, մատակարարումների անվտանգության երաշխավորմանն ուղղված միջոցառումները ողջունվում են ղեկավարների

կողմից: Հաստատված համագործակցության ենթատեքստում առանձնակի կարևորություն է ստանում հետազոտական աշխատանքների ոլորտում համագործակցությունը, որի շրջանակներում իրական հնարավորություն է ստեղծվում տիեզերք ուղարկել եվրոպական արբանյակային նավիգացիոն «Գալիլեո» համակարգը: Դրական արդյունք արձանագրվեց նաև ԵՄ-Ռուսաստան վիզային ընթացակարգերի պարզեցման ոլորտում, որի վերաբերյալ ստորագրվեց կոնկրետ համաձայնագիր: Ակնկալվում է, որ այս համաձայնագիրը զգալիորեն կխթանի Ռուսաստանի և Միության քաղաքացիների միջև շփումները՝ իրական նախադրյալներ ստեղծելով տնտեսական համագործակցության զարգացման համար: Բանակցային գործընթացի մեջ է գտնվում նաև ուղևորության համար տրամադրվող մուտքի արտոնագրերի մասնակի վերացումը:

Ակնհայտ համերաշխություն ԵՄ-Ռուսաստան գազաթափոցում

Եվրոպական հանձնաժողովի Նախագահ Բարրոզոն ընդգծել է, որ ԵՄ-ն խիստ մեծ կարևորություն է տալիս Ռուսաստանի հետ համագործակցությանը: Նրա կարծիքով, Ռուսաստանը ոչ միայն աշխարհագրական, այլ նաև կարևորագույն ռազմավարական հարևան է ԵՄ համար: ԵՄ-ն Ռուսաստանի ամենախոշոր առևտրային գործընկերն է, իսկ Ռուսաստանը ԵՄ համար՝ թվով երրորդը ԱՄՆ-ից ու Չինաստանից հետո: Փաստորեն, ամուր հարաբերությունների առկայությունը անմիջականորեն համապատասխանում է երկու կողմերի շահերին:

Գազաթափոցի օրակարգում ներառված էր նաև 1997թ.-ին ստորագրված ներկայիս ԵՄ-Ռուսաստան գործընկերության և համագործակցության համաձայնագիրը

փոխարինող փաստաթղթի մշակման հարցը, սակայն բանակցությունների ընթացքում ի հայտ եկած խոչընդոտները դանդաղեցրեցին փաստաթղթի մշակման աշխատանքները: Այդ խոչընդոտների թվում պետք է նշել Ռուսաստանի կողմից լեհական մսի ներմուծման վրա սահմանված արգելքի պահպանումը: «Լեհական խնդիրը եվրոպական խնդիր է», - ասաց արգելքն անարդարացի ու չհիմնավորված համարող Հանձնաժողովի նախագահը: «Դա շատ կարևոր է, եթե դուք ցանկանում եք ունենալ ամուր համագործակցություն: Պետք է ընդունել, որ ԵՄ-ն հիմնված է համերաշխության սկզբունքների վրա», - ասել է նա: Ասվածը ոչ միայն վերաբերում էր Լեհաստանին, այլ նաև Լիտվային, որտեղ նավթային մատակարարումները դադարեցվել էին, և Էստոնիային, որտեղ վիճաբանությունները թեժացել էին խորհրդային շրջանի հուշարձանի տեղափոխման առիթով:

Հաջորդ խնդիրը, որն արժարժվեց զագաթաժողովի բարձրաստիճան մասնակիցների կողմից՝ դա Ռուսաստանում մարդու իրավունքների պաշտպանության վատթար վիճակն էր, որի կապակցությամբ Բարրոզոն նշեց, որ ներկա իրավիճակը մտահոգության տեղիք է տալիս: «Ես չեմ կարող հասկանալ, թե ինչպես անվտանգության այդպիսի բարձր մակարդակ ունեցող երկիրն անկարող է լույս սփռել լրագրողի սպանության գործի վրա», նշել է նա, նկատի ունենալով ակնառու լրագրող Աննա Պոլիտկովսկայային, որը սպանվել էր անցյալ տարի հոկտեմբերին Մոսկվայում (նա մարդու իրավունքների խախտման դեպքերի առնչությամբ ուսումնասիրություններ էր կատարում Չեչնիայում):

Կոսովո. Խորհրդարանի անդամներն արձագանքում են ՄԱԿ-ի ծրագրին

Կոսովոն կոմունիստական հասարակարգի անկումից հետո, շարունակում է մնալ Եվրոպայի վերջին չլուծված գլոխկոտորուկներից Այդ տարածաշրջանում ՄԱԿ-ի լիազոր ներկայացուցիչ Մարթի Աիթիսաարին հիմնախնդրի լուծման համար առաջ էր քաշել այնպիսի ծրագրեր, որոնք Կոսովոյի համար նախանշում են պետականության մոդելը՝ չնայած որ նրանցում Սերբիայից ուղղակի «անկախացում» չի նախատեսվում: Խորհրդարանի Արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի կողմից Կոսովոյի խնդրի վերաբերյալ սպասվող զեկույցից առաջ, սկսվել էր այս խնդրի վերաբերյալ խորհրդարանականների կարծիքների հավաքագրումը:

Կոսովոն կառավարվում է ՄԱԿ-ի կողմից սկսած 1999թ.-ից, երբ ՆԱՏՕ-ի գործողությունները Կոսովոյում ստիպեցին Սերբիային դուրս բերել իր զորքերն այս

տարածքից, որոնք ներքաշված էին ալբան բնակչության դեմ բռնությունների կատարման մեջ: Իրավական տեսանկյունից, Կոսովոն մնում է որպես Սերբիայի տարածքի մի մաս, թեև այնտեղ բնակվող 2 միլիոն էթնիկ ալբանացիների մեծամասնությունը ձգտում էին անկախության: Մոտավորապես 100 000 սերբեր բնակվում են այս տարածքում և նրանց կարգավիճակի վերաբերյալ հարցը առանձնահատուկ կերպով կարևորվում է բանակցությունների ընթացքում: Աղքատությունն այս շրջանում կրում է համատարած բնույթ, իսկ գործազրկությունը հասնում է 40%-ի:

ԵՄ-ն փոխարինում է ՄԱԿ-ին

Հակամարտության կարգավորման և Կոսովոյի հիմնախնդրի լուծման նպատակով Մարթի Ախթիսաարին բարդ առաքելություն էր սպասվում. մի կողմից ընդունել էթնիկ ալբանացիների ամբողջական անկախության պահանջները, իսկ մյուս կողմից հետամուտ լինել տարածքային ամբողջականության սկզբունքի պահպանման Սերբիայի դիրքորոշմանը: Այս բարդ խնդրի լուծման նպատակով մշակվեց ծրագիր, որը գերակայություն չի սահմանում ոչ տարածքային ամբողջականությունը, ոչ էլ ինքնորոշման սկզբունքները: Հակամարտության հիմքում պետք է դրվեն Կոսովոյին անկախության լայն ատրիբուտների շնորհումը, որը ենթադրում է միջազգային կազմակերպություններին անդամակցելու և միջազգայի պայմանագրերին միանալու իրավասություն, այն կարող է ունենալ սահմանադրություն և այնպիսի պետական խորհրդանիշներ, ինչպիսիք են ազգային դրոշմ և օրհներգը՝ միաժամանակ օգտվելով միջազգային հանրության պաշտպանությունից: Ախթիսաարիի ծրագրում ԵՄ-ն պետք է փոխարինի ՄԱԿ-ին Կոսովոյի կառավարման հարցում: ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհուրդը քննարկել է այս ծրագիրը փետրվարի կեսին:

Խորհրդարանի Արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Յասել Սարյուզ-Վոլսկին ելույթում այս հարցի առնչությամբ նշել է, որ «կարգավորումը պետք է արդարացնի Կոսովոյի բնակչության, հատկապես նրա բոլոր համայնքների սպասելիքները: Կոսովոյում ապրող փոքրամասնությունների համար ինքնորոշման իրավունքը պետք է ուղեկցվի ամուր երաշխիքներով»:

Եվրոպական խորհրդարանի անդամները իրենց հաստատակամությունն են հայտնում աջակցություն ցուցաբերել Կոսովոյին «վերահսկվող ինքնիշխանություն» շնորհելու Մարտիի Ախթիսաարիի առաջարկին:

2007թ. մարտի 29-ին Եվրոպական խորհրդարանը, ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ, հավանություն տվեց

Ահտիսաարիի կողմից առաջադրած Կոսովոյի իրավական կարգավիճակի համաձայնեցման առաջարկին, հաստատելով, որ միջազգային հանրության կողմից վերահսկվող ինքնիշխանությունը լավագույն տարբերակն է խաղաղ, կայուն և զարգացած տնտեսություն ունեցող Կոսովո ստեղծելու նպատակին հասնելու համար: Խորհրդարանի ընդունած բանաձևը վերահաստատեց Սերբիայի եւ Կոսովոյի միջև առկա հակամարտության լուծման և տարածաշրջանում ազատության ու անվտանգության գոտի ստեղծելու գործում Եվրոպական մասնակցության հեռանկարը եւ կոչ էր անում Եվրոպական Միության անդամ պետությունների ղեկավարներին առավել ակտիվորեն ներգրավվել հիմնախնդրի կարգավորման հետ կապված ընթացող միջազգային բանակցություններում:

Եվրոպական խորհրդարանի անդամները իրենց աջակցությունը ցուցաբերեցին եւ՝ Ահտիսաարիի առաջարկին, եւ՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության կողմից Կոսովոյի վերջնական իրավական կարգավիճակը լուծելու առաքելությունը ստանձնելու հարցին: Չնայած պետականությանը բնորոշ իրավասություններին, հակամարտության կարգավորման ծրագիրը Կոսովոյի համար չի նախատեսում կատարյալ անկախություն: Ջուստ Լաջենդիկի (Կանաչների կուսակցություն, Նիդերլանդներ) սեփական նախաձեռնությամբ ներկայացված զեկույցում, որը Պալատում ընդունվել էր մարտի 29-ին ձայների ճնշող մեծամասնությամբ, հստակեցնում էր Կոսովոյի իրավական կարգավիճակի լուծման հետ կապված որոշ ցանկալի ասպեկտներ, որոնցից հարկ ենք համարում նշել՝

1. միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններին անդամակցելու իրավասությունը,
2. Կոսովոյում միջազգային խաղաղարար առաքելության առկայությունը՝ նրա դերի ու մանդատի հստակ սահմանմամբ,
3. առանցքային ոլորտներում կայուն ինքնավարություն շնորհող իշխանության ապակենտրոնացման վերաբերյալ դրույթների հստակ սահմանումը,
4. մարդու իրավունքների բացարձակ պաշտպանությունը,
5. Կոսովոյի բազմաէթնիկ բնույթի պահպանումը զուգորդված մշակութային եւ հոգևոր կողմերի պահպանմամբ,
6. Կոսովոյի սահմանափակ, բազմաէթնիկ, ներպետական անվտանգության ուժերի ստեղծումը,
7. բոլոր հարևան պետություններին տարածաշրջանային ինտեգրացիայի համար միջազգային երաշխիքների ստեղծումը:

Միջազգային մասնակցությունը

Կոստվոյին ցանկացած ձևի անկախություն շնորհելու կապակցությամբ աշխարհի գերտերությունների կողմից արտահայտված տարակուսանքի վերաբերյալ զեկույցում ասված է. «Հարցի նման կերպ լուծումը միջազգային իրավունքում նախադեպ չի ստեղծելու, քանի որ Կոստվոն մինչև 1999 թ. գտնվել է ՄԱԿ-ի խնամակալության ներքո, եւ դա որեւէ կերպ չի կարելի համեմատել ՄԱԿ-ի կառավարման տակ չգտնվող մյուս կոնֆլիկտային տարածաշրջանների հետ»: Այսպիսի տարակուսանք էր հայտնել Ռուսաստանի դաշնությունը, որի հիմքում ընկած էր այն մտահոգությունը, որ այդպիսի քայլը կարող է խրախուսել անջատողական լարվածությունը ամբողջ աշխարհում, և հատկապես դաշնային կառուցվածք ունեցող այնպիսի թույլ զարգացած պետություններում, ինչպիսին է Ռուսաստանը:

Այս խնդրի համար որպես լուծում Պալատը ներկայացրեց այն տեսակետը, որ Կոստվոյի ապագա իրավական կարգավիճակին վերաբերող հարցի լուծման հիմքում անհրաժեշտ է ընդունել նաեւ այն հանգամանքը, որ Սերբիան ու Կոստվոն ուշ թե շուտ պետք է անդամակցեն Միությանը, քանի որ Արևմտյան Բալկանների ապագան առավելապես դիտարկվում է Եվրոպական Միության շրջանակներում:

Չեկույցում առանձնահատուկ կերպով շեշտվում է ԵՄ անդամ պետությունների կողմից Կոստվոյի խնդրի կապակցությամբ միաձայն հանդես գալու անհրաժեշտությունը, որը պետք է արտահայտվի Միության նախարարների Խորհրդում ընդհանուր դիրքորոշման ընդունմամբ ու պաշտպանությամբ միջազգային արենայում՝ հատկապես ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում: Ունենալով բարձր լեգիտիմության աստիճան և ուղղակիորեն ընտրված լինելով Միության քաղաքացիների կողմից, Եվրոպական խորհրդարանը վերահաստատեց իր որոշիչ մասնակցությունը համաձայնագրի մշակման և ստորագրման գործընթացում: Եվրոպական խորհրդարանի անդամները նաեւ կոչ են անում կնքել Կոստվոյի հետ վիզայի ստացման պարզեցված ընթացակարգ սահմանող համաձայնագիր, որը Կոստվոյի քաղաքացիներին թույլ կտա առանց ավելորդ խոչընդոտների ճանապարհորդել Միության տարածքում և խթանել Կոստվոյի հասարակության ինտեգրումը առաջադեմ եվրոպական հասարակություն:

Եվ վերջապես, զեկույցում նշվում է, որ Խորհրդարանը պատրաստվում է Միության բյուջեում լրացուցիչ աղբյուրներ ստեղծել ապագայում Կոստվոյի Եվրոպական Միությանը անդամակցելու գործընթացը ֆինանսավորելու համար, միաժամանակ նկատի ունենալով իրավական կարգավիճակի վերաբերյալ համաձայնագրի կատարումը: Չեկույցը նաև արտահայտում է Եվրոպական խորհրդարանի աջակցությունը Կոստվոյում Եվրոպական Անվտանգության և Պաշտպանության Քաղաքականության առաքելություն հիմնելու հարցում:

ԵՄ-նր եվ Բոսնիա -Հերցեգովինան (ԲՀ)

ԵՄ-նը շարունակում է ամբողջապես աջակցել Բոսնիա-Հերցեգովինայի տնտեսական քաղաքական համակարգերի եվրոպականացման հեռանկարներին: Այս պետության ապագան ուրվագծվում է արդյունավետ գործող և բազմաթիվ կենսական նշանակություն ներկայացնող ոլորտներում կայուն համագործակցություն ապահովող

և

ինտեգրացիայի կազմավորումը Եվրոպական ընկերակցության և Միության շրջանակներում, որի հիմքում կլինի ժողովրդավարությունը և իրավունքի գերակայությունը: Անհրաժեշտ է նշել, որ ԵՄ հատուկ ներկայացուցիչը շարունակում է սատարել ԵՄ կողմից Բոսնիա-Հերցեգովինայում ընթացող բարեփոխումների գործընթացների քաղաքական համակարգմանը և ցուցաբերում է պատշաճ հետևողականություն՝ տրամադրելով տեխնիկական և խորհրդատվական աջակցություն: Մասնավորապես 1991թ.-ից մինչ օրս Միության կողմից ավելի քան 2,5 մլրդ եվրո է հատկացվել Բոսնիա-Հերցեգովինային ծրագրված բարեփոխումները ավարտին հասցնելու համար (ներառյալ անդամ պետությունների կողմից տրամադրված օգնությունը, որը 1996-2001թթ. ընկած ժամանակաշրջանում կազմել է 1,8 մլրդ եվրո): 1991-2000թթ. Եվրոպական հանձնաժողովը օժանդակություն է ցուցաբերել Բոսնիա-Հերցեգովինայի փախստականներին իրենց բնակության վայրեր վերադարձնելու և ավերված ենթակառուցվածքների վերակառուցման աշխատանքները իրականացնելու ծրագրերին, իսկ 2001թ.-ից օժանդակությունը ուղղվեց ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացման և տնտեսության զարգացմանը: Առաջադրված խնդիրների գերակայությունյան փոփոխությունը պայմանավորված էր Կայունացման և փոխկապակցման գործընթացի նպատակներին, այլ կերպ ասած, Բոսնիա-Հերցեգովինայի Միությունը քաղաքական գերակա կուրսով ինտեգրելուն:

Եվրոպական հանձնաժողովի նախասանդակային ծրագրի շրջանակում Բոսնիա-Հերցեգովինային տրվող ֆինանսական օգնությունը 2006թ.-ին կազմել է 51 միլիոն եվրո: Բոսնիա-Հերցեգովինան ակտիվորեն ներգրավված է նաև ԵՄ կողմից իրականացվող բազմաթիվ տարածաշրջանային ծրագրերին: Բացի նախասանդակային հետ կապված միջոցառումների իրականացման համար տրամադրվող ֆինանսական օժանդակությունից, Հանձնաժողովի տնօրինման ներքո գտնվող հիմնադրամներից 2006թ. մոտավորապես 24.1 միլիոն եվրո է հատկացվել այստեղ տեղակայված Եվրոպոլի գրասենյակներին, Միության Բարձրագույն ներկայացուցչությանը և Մոնիտորինգային առաքելությանը աջակցելու համար:

Եվրոպական Միության առաքելությունը Աֆղանստանում

Արտաքին քաղաքականության շրջանակներում ԵՄ-ը ստանձնել է Աֆղանստանում խաղաղարար առաքելություն իրականացնելու երկարաժամկետ պարտավորություն: Հանդիսանալով ֆինանսական աջակցություն ցուցաբերող կարևորագույն գործընկեր (մոտավորապես 3,7 մլրդ եվրո 5 տարիների ընթացքում) և համագործակցելով այս ոլորտում գործող այլ միջազգային կազմակերպությունների հետ, Միությունը կարևոր դեր է խաղում իրավիճակի կայունացման և վերականգնողական աշխատանքներում: Միությունը, Եվրոպական Անվտանգության և Պաշտպանության Քաղաքականության (ԵԱՊՔ) շրջանակներում, պատրաստում է իրականացնել ոստիկանության

գործառնություններից բխող կոնկրետ միջոցառումներ: Նպատակ ունենալով կայուն հիմք ստեղծել այս միջոցառումների արդյունավետությունը ապահովելու համար և 2007թ. փետրվարի 12-ին Եվրոպական Խորհուրդը հավանություն տվեց այս առաքելության կազմակերպման հիմնարար սկզբունքներին: Հաստատելով Աֆղանստանում Միության երկարաժամկետ պարտավորությունների բնույթը և շրջանակը, այն հաստատեց «Ճգնաժամային կառավարման» հայեցակարգը, որը կոնկրետ միջոցառումներ է նախատեսում այս երկրում հանցավորության դեմ արդյունավետ պայքար ծավալելու և ավելի լայն իմաստով իրավունքի գերակայություն հաստատելու համար: Որպես առաքելության հարատևության և կայունության երաշխիք պետք է դիտարկել միջոցառումների իրականացման մեթոդաբանությունը, համաձայն որի այն պետք է խորհրդատվական և տեխնիկական աջակցություն ցուցաբերի տեղական ոստիկանական ծառայություններին և համագործակցությունը կառուցի մարդու իրավունքների և իրավունքի գերակայության սկզբունքների հիման վրա:

Առաքելությունն իր գործունեությունը ձևավորելու է ներկայումս Աֆղանստանում իրականացվող միջոցառումների հիման վրա և առաջադրված խնդիրների իրականացման ուղղությամբ որդեգրելու է Հայեցակարգին համահունչ մանրակրկիտ և ռազմավարական մոտեցում: Այդ նպատակով առաքելությունը զբաղվելու է ոստիկանության համակարգային բարեփոխումներով՝ կենտրոնական, տարածքային և տեղական մակարդակներում: Նախատեսվում է ծավալել սերտ համագործակցություն բոլոր հավանական գործընկերների հետ, որոնց շարքում առանձնահատուկ կարևորություն ունի Ոստիկանության միջազգային համակարգման խորհուրդը (IPCB) և նրա քարտուղարությունը, որոնց աշխատանքի կազմակերպման հիմքում դրված են այն սկզբունքները, որոնք հիմք են հանդիսանալու այդ համագործակցության հիմնական

մեխանիզմները սահմանելու համար: Հանդիսանալով ամբողջական և համակարգված Եվրոպական մոտեցման մի մաս, տարածաշրջանում Միության հատուկ ներկայացուցիչը կարևոր դերակատարում ունի նաև ԵԱՊԶ առաքելության կազմակերպման և իրականացման գործում:

Աֆղանստանի կառավարության և դոնոր կազմակերպությունների միջև կնքված պայմանագրերի համաձայն ԵՄ անդամ պետությունները և Եվրոպական Հանձնաժողովը կենտրոնական դեր են խաղում օժանդակության տրամադրման այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսիք են անվտանգությունը (Մեծ Բրիտանիան), արդարադատությունը (Իտալիա), ոստիկանության գործերի վարժանքը և վերապատրաստումը (Գերմանիա): Տրամադրվող օժանդակության համակարգումը իրականացվում է ինչպես վերպետական՝ Եվրոպական Միության, այնպես էլ ներպետական մակարդակներում: Մասնավորապես, Եվրոպական հանձնաժողովը կարևորագույն գործընկեր է օփիումի սերմերի աճեցմամբ զբաղվող ֆերմերներին այլընտրանքային գյուղատնտեսական նպաստների տրամադրման հարցում: Ֆրանսիան համակարգում է Աֆղանստանի խորհրդարանի ստեղծման աշխատանքները:

Միության կողմից Աֆղանստանին տրամադրվող օժանդակությունը չի սահմանափակվում միայն վերը նշված ոլորտներով: Ի հավելումն վերականգնողական աշխատանքներում ունեցած իր առաջատար դիրքի՝ ԵՄ-ը նաև ֆինանսական և հումանիտար աջակցություն է ցուցաբերում աֆղանական հակամարտություններից տուժած բնակչությանը, ինչպես Աֆղանստանում, այնպես էլ հարևան Պակիստանում և Իրանում: Միության կողմից Աֆղանստանին տրամադրվող օժանդակության շրջանակներում նախատեսվում է տնտեսության ոլորտում որոշակի ներդրումներ, որոնց ընդհանուր ծավալը 2002-2006 թթ. կազմել է 627.5 միլիոն Եվրո:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ի՞նչ է Եվրոպական զբաղվածության ռազմավարությունը (ԵԶՌ) :

Ներկայի և ապագայի մարտահրավերները

1997թ. մեկնարկվեց Եվրոպական զբաղվածության ռազմավարությունը, որը ժամանակի ընթացքում ապացուցեց Միության տարածքում նոր աշխատատեղերի ստեղծման ուղղությամբ տարվող քաղաքականության համակարգման գործում իր առանցքային նշանակությունը: Ռազմավարության դերն ու նշանակությունը տարբեր առիթներով

ընդգծվել է Եվրոպական Խորհրդի կողմից՝ բնութագրվելով որպես ԵՄ քաղաքացիների զբաղվածությունն ապահովող իրական գործիք:

Լիսաբոնի ռազմավարությունը² և 2003թ. Խորհրդի կողմից մշակված Եվրոպական զբաղվածության ուղեցույցը իրենց առջև դրեցին երեք առաջնահերթ խնդիրներ՝ զբաղվածության և աշխատանքի արդյունավետության բարձր մակարդակ, արտադրանքի բարձր որակ և սոցիալական ամուր կապ ու ընդգրկվածություն:

Տարբեր անդամ պետություններում «Զբաղվածության ռազմավարության» շրջանակում իրականացրած աշխատատեղերի ավելացմանն ուղղված բարեփոխումները ապացուցեցին իրենց կարևորությունը աշխատանքային շուկայի պայմաններում, ինչը հավաստում են նախորդ տարիների զբաղվածության աճն ու զբաղվածության կայունության պահպանումը վերջին տարիների տնտեսական աճի տեմպերի նվազման պայմաններում:

2003թ. ԵՄ հանձնաժողովը հիմնել է Եվրոպական զբաղվածության հարցերով աշխատանքային խումբ, որն իր գործունեության ընթացքում մշակեց անդամ պետությունների կողմից առաջադրված խնդիրներն իրագործելու համար չորս առաջնահերթություններ՝

- բարելավել աշխատողների և ձեռնարկությունների հարմարվողականության մակարդակը,
- բարձրացնել Միության քաղաքացիների ներգրավվածությունը աշխատաշուկայում և աշխատանքը դարձնել իրական հնարավորություն յուրաքանչյուրի համար,
- առավել արդյունավետորեն ներդրումներ կատարել մարդկային կապիտալի մեջ,
- որակյալ կառավարման շնորհիվ ապահովել նախանշված բարեփոխումների առավել արդյունավետ իրականացումը:

Նպատակ ունենալով ամբողջովին փոխելու «Լիսաբոնի ռազմավարությունը» 2005թ ընդունվեց եռամյա նոր ծրագիր, որով նախատեսվում էր ներդաշնակ դարձնել մակրո և միկրո տնտեսական քաղաքականությունն ու զուգահեռ իրականացվող զբաղվածության ծրագրերը: Ակնկալվում է, որ այն կնպաստի ազգային և Ընկերակցության մակարդակներում նախաձեռնած միջոցառումների իրականացման շրջանակներում համագործակցության ընդլայնմանը՝ բարձրացնելով դրանց արդյունավետությունը:

Զբաղվածության այդ նոր ուղեցույցը (2005-2008) կրում է առավել նպատակային բնույթ, նախանշված նպատակները բխում են չորս առաջնահերթ խնդիրներից՝

- գրավել և պահպանել առավել շատ մարդկանց աշխատանքում,

²2000թ. Լիսաբոնում կայացած Եվրոպական խորհուրդի համաժողովի արդյունքում, պետությունների ղեկավարները ընդունեցին «Լիսաբոնի ռազմավարությունը», որը կոչված է Եվրոպական միությունը դարձնել աշխարհի ամենամրցունակ տնտեսությունը և հասնել լրիվ զբաղվածությանը մինչև 2010 թվականը:

- ավելացնել առաջարկվող աշխատատեղերի թիվը և արդիականացնել սոցիալական պաշտպանության գործող համակարգերը,
- կատարելագործել աշխատողների և ձեռնարկությունների մրցակցային շուկայի նոր պայմաններին հարմարվելու ունակությունը,
- որակյալ կրթության և հմտությունների շարունակական կատարելագործման միջոցով մեծացնել աշխատատեղերի ավելացման նպատակով կատարվող ներդրումների արդյունավետությունը:

ԵՄ-ն ֆինանսական ռեսուրսների, հատկապես Եվրոպական սոցիալական հիմնադրամի, 2005 թ. հուլիսին վերափոխված ուղեցույցի և դրա հիման վրա վերամշակված համատեղ ուսուցողական ծրագրի առավել արդյունավետ օգտագործումը նոր որակ կհաղորդեն Եվրոպական զբաղվածության ռազմավարությանը, որում նախանշված միջոցառումների իրականացման մեջ ամբողջությամբ ընդգրկված են ազգային խորհրդարանները, սոցիալական պաշտպանության ոլորտում գործող բոլոր գործընկերները և այլ շահագրգիռ մարմիններն ու կազմակերպությունները:

Հանձնաժողովը կազմակերպում է «Էլեկտրոնային կառավարում 2007» (e-governemnt) մրցանակաբաշխություն

2007թ. սեպտեմբերի 20-ին Պորտուգալիայի Լիսաբոն քաղաքում էլեկտրոնային կառավարման գիտաժողովի ժամանակ տեղի ունեցավ Երրորդ էլեկտրոնային կառավարման բնագավառի մրցանակաբաշխությունը: Մրցանակները տրվեցին հանրային ծառայությունների մատուցման ոլորտում Տեղեկատվական և հաղորդակցման տեխնոլոգիաների (ՏՀՏ) օգտագործման լավագույն փորձառություն ունեցող կազմակերպություններին՝ ստեղծելով հրաշալի հնարավորություն ցուցադրել Եվրոպական հանրային կառավարման ոլորտում կիրառվող էլեկտրոնային կառավարման ամենատարբեր հնարավոր լուծումները՝ ազգային, տարածքային և տեղական մակարդակով:

Գիտաժողովը, որը կարելի է դիտարկել որպես Միության անդամ պետությունների այս ոլորտում կուտակած փորձի և նվաճումների ցուցադրման համար իդեալական հնարավորություն, ընթացավ ՏՀՏ-ին վերաբերող 4 հիմնական թեմաների շուրջ՝

- **Մասնագիտական որակավորման կատարելագործմանն ու նոր աշխատատեղերի ստեղծմանն ուղղված առավել լավ հանրային ծառայություններ**, որի համար որպես գործիք հանդիսացան առցանց (on-line) հանրային ծառայությունները, որոնք անմիջականորեն միտված են Միության տնտեսության զարգացմանն ու

աշխատատեղերի ստեղծման ռազմավարությանը (որը հայտնի է որպես «Լիսսաբոնի օրակարգ»):

• **Մասնակցությունն ու թափանցիկությունը**, որը ենթադրում է ինտերակտիվ նախաձեռնություններ՝ միտված քաղաքացիների և մասնավոր հատվածի հզորացմանը, կառավարման թափանցիկության, քաղաքականության մշակման, ինչպես նաև հանրային կառավարման ու ծառայությունների մատուցման վրա նրանց ազդեցությունն ապահովելու համար:

• **Սոցիալական ազդեցություն և համապարփակությունը**, որի շրջանակներում նախատեսվում է խթանել հանրային ծառայությունների նախաձեռնությունները, որոնք նպաստում են սոցիալական միջավայրի և սոցիալական համապարփակության բարելավմանը: Ծառայությունները կարող են կրել համաեվրոպական, տարածքային և տեղական բնույթ:

• **Արդյունավետ և գործուն կառավարում**, որի շրջանակներում նախատեսվում է խթանել ծառայությունների մատուցման ոլորտում նորարարությունները և վերակազմակերպումները, որոնք կառավարումը կդարձնեն ավելի արդյունավետ և գործուն, կնվազեցնեն վարչական ծանրաբեռնվածությունը:

Գիտաժողովը կազմակերպվել է Եվրոպական հանձնաժողովի և պորտուգալական նախագահության հետ համատեղ, որի աշխատանքներին մասնակցում էին Եվրոպայում էլեկտրոնային կառավարման համար պատասխանատու նախարարներն և համապատասխան պաշտոնյաները, հանրային կառավարման ոլորտում ներգրավված պետական և մասնավոր ձեռնարկությունների տնօրենները, բարձրաստիճան պաշտոնյաները, ղեկավարները, ՏՀՏ-ի ոլորտի ներկայացուցիչները, գիտնականներն ու այդ ոլորտում գործող ոչ պետական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները: Ամենանշանակալի էլեկտրոնային կառավարման լուծման համար մրցանակը հանձնելու է Վիվյեն Ռեդինգը՝ Տեղեկատվական հասարակության և լրատվության հարցերով Եվրոպական հանձնակատար:

Կանաչ և սոցիալապես պատասխանատու:

Եվրոպական բիզնեսի նոր մոդել

Համաձայն ավանդական մոտեցման, բիզնեսը հետապնդում է երկու հիմնական նպատակ՝ ստեղծել նոր աշխատատեղեր ու ստանալ շահույթ: Սակայն իրականացված տնտեսական և սոցիալական բարեփոխումների արդյունքում մասնավոր հատվածի առջև աստիճանաբար պահանջ է դրվում ստանձնել որոշակի սոցիալական պատասխանատվություն և ծառայել իրենց հասարակությանը: Այս կարգախոսը կրում է «Կորպորատիվ սոցիալական պատասխանատվություն» (*ԿՄՊ*) անվանումը և Եվրոպական խորհրդարանի անդամները, ընդունելով համապատասխան բանաձև, կոչ արեցին Խորհրդին այդ սկզբունքները ներառել ԵՄ կողմից իրականացվող

քաղաքականության մեջ: Այն նաև պահանջում է ինչ-որ առումով պարտադիր «շրջակա միջավայրի աուդիտ», ինչը ենթադրում է, որ գործարարները պարտավոր են զեկույց ներկայացնել այն մասին, թե ինչպիսի ազդեցություն է թողնում իրենց գործունեությունը շրջակա միջավայրի վրա:

Կորպորատիվ սոցիալական պատասխանատվություն. բարոյական քիզնես, թե՞ ձևականություն

ԿՄՊ ենթադրում է, որ գործարարները, իրականացվող ծրագրերի և միջոցառումների ընթացքում, պետք է հաշվի առնեն իրենց գործունեության հետ առնչվող առավել լայն միջավայր: Սա նշանակում է ապահովել աշխատողների և նրանց ընտանիքների բարեկեցությունը, նախքան որոշումներ կայացնելը խորհրդակցել տեղական համայնքի ներկայացուցիչների հետ՝ բարոյական սկզբունքներին հակասող գործունեության մեջ ներդրումներ կատարելուց խուսափելու նպատակով:

Այսօր միջազգային շատ կազմակերպություններ, որոնք վաճառում են իրենց արտադրանքն ամբողջ աշխարհում ջանում են ամեն կերպ ցուցադրել իրենց ԿՄՊ հավաստագրերը: Սակայն պետք է ընդունել այն հանգամանքը, որ մեծ թվով գործարարներ չեն ընդունում այս մոտեցումը և հավատացած են, որ դա ընդամենը ձևական բնույթ է կրում և որ այդ կարգախոսի ջատագովներն իրականում թաքցնում են իրենց իրական մտադրությունները: Պետք է խոստովանել, որ որոշ սպորտային ընկերությունների կողմից երեխաների աշխատուժի օգտագործման դեմ ծավալված պայքարը զգալի ազդեցություն ունեցավ նրանց ապրանքների վաճառքի վրա:

Խորհրդարանի բրիտանացի անդամ Ռիչարդ Հոուիթի կողմից Կորպորատիվ սոցիալական պատասխանատվության վերաբերյալ պատրաստված զեկույցում ներկայացվում է ընդլայնման վերաբերյալ հետևյալ առաջարկությունները՝

- բացահայտել լավագույն փորձը և հրապարակել հաջողված ծրագրերն ու միջոցառումները,
- ներառել ԿՄՊ-ի սկզբունքները ԵՄ կողմից իրականացվող բոլոր քաղաքականությունների և ծրագրերի մեջ,
- մասնավոր ձեռնարկությունների համար սահմանել շրջակա միջավայրի և սոցիալական բնագավառի վերաբերյալ զեկույցների ներկայացման պարտադիր պահանջ,
- երաշխավորել եվրոպական երկրների կողմից երրորդ պետություններում ծավալված գործունեության ընթացքում Աշխատանքի Միջազգային Կազմակերպության բարձրագույն ստանդարտների պահպանելությունը,
- ստեղծել եվրոպական հատուկ մասնագիտացված Օմբուդսմենի ինստիտուտ, որը կզբաղվի ԿՄՊ-ին վերաբերող հարցումներով:

1999թ. Խորհրդարանը ընդունել է բանաձև, ըստ որի պետք է մշակել և ընդունել հատուկ կանոնակարգ, որի ուժով կսահմանվեր շրջակա միջավայրի, աշխատանքի և մարդու իրավունքների սկզբունքներին ԵՄ ընկերությունների գործունեության համապատասխանությունը գնահատելու մեխանիզմ:

2006թ. Խորհրդարանը կազմակերպեց հանրային լսումներ «ԿՍՊ-ը որպես կորպորատիվ սոցիալական պատասխանատվություն. Գոյություն ունի արդյոք Եվրոպական մոտեցում» թեմայով: Նույն տարի Եվրոպական հանձնաժողովը կոչ արեց ընկերություններին Եվրոպայի դարձնել ԿՍՊ «գերազանցության չափանիշ»:

ԵՄ Հանձնաժողովը կազմակերպում է հասարակական քննարկումներ նվիրված ծխախոտի օգտագործումից շրջակա միջավայրի պաշտպանության խրախուսմանը

Շրջակա միջավայրի պաշտպանության նպատակով Եվրոպական միությունում ընդունվում են բազմաթիվ իրավական փաստաթղթեր, որոնցում մեծ տեղ են զբաղեցնում այսպես կոչված «Կանաչ փաստաթղթերը»³: 2007թ.-ի հունվարի 30-ին ԵՄ Հանձնաժողովը ընդունել է «Դեպի ծխախոտից ազատ Եվրոպա. ԵՄ քաղաքականության միջոցները ԵՄ մակարդակներում» վերնագրով Կանաչ փաստաթուղթ, որի նպատակն էր կազմակերպել շրջակա միջավայրը ծխախոտի ներգործությունից պաշտպանելու վերաբերյալ լայն հասարակական խորհրդատվություն:

Կանաչ փաստաթուղթը սահմանում է այն առողջապահական և տնտեսական հիմքերը, որոնք կապված են պասիվ ծխելու հետ, սահմանում է նաև ծխելու արգելքներին ուղղված հանրության աջակցությունը և ԵՄ ու ազգային մակարդակներում իրականացվող միջոցառումները: Այդ նպատակներով հավաքվում ու հաշվի են առնվում կարծիքներ պասիվ ծխելու դեմ միջոցառումների ձեռնարկելու վերաբերյալ: Վերլուծության են ենթարկվում տարբեր ոլորտներում իրականացվող միջոցառումների թերություններն ու առավելությունները, ներառյալ բոլոր հասարակական փակ վայրերում և տարբեր տեսակի շինություններում (օրինակ, բար, ռեստորան և այլն) ծխելն ամբողջությամբ արգելելու հարցը:

Հանձնաժողովը ենթադրում է, որ լայնածավալ քաղաքականության իրականացումը մեծ օգուտ կտա հանրային առողջապահությանը:

³ Կանաչ փաստաթուղթը, որը մշակվում է Եվրոպական հանձնաժողովի կողմից, քննարկման ենթակա փաստաթուղթ է, որի նպատակն է Եվրոպական մակարդակով հատուկ թեմաների շուրջ խթանել քննարկումներ ու անցկացնել խորհրդակցություններ: Կանաչ փաստաթուղթը ներկայացնում է գաղափարների մի շարք և իրավիճակում է շահագրգիռ անձանց կամ կազմակերպություններին արտահայտել իրենց տեսակետները և տրամադրել տեղեկատվություն:

Հանձնաժողովը փնտրում է քաղաքականության այնպիսի տարբերակներ, որոնց վարման դեպքում կարելի է ապահովել ծխախոտից ազատ շրջակա միջավայր:

Այդպիսի տարբերակներ կարող են հանդիսանալ կայուն իրավիճակի պահպանումը և անդամ պետությունների միջև լավագույն փորձի համակարգումն ու փոխանակումը, ինչպես նաև Հանձնաժողովի կամ Խորհրդի որոշումները կամ ԵՄ օրենսդրությունը:

Հանձնաժողովի անդամ Մարկոս Կիպրիանոյի խոսքերով ԵՄ-ում պասիվ ծխելու հետևանքով տարեկան մոտ 79 000 չափահաս է մահանում: Ըստ Եվրոբարոմետրի հետազոտության արդյունքների, ԵՄ քաղաքացիների մոտ 80%-ը կողմնակից են աշխատավայրերում և հասարակական փակ վայրերում ծխելն արգելելուն: Այս պարագայում հարց է առաջանում, թե ինչպես պետք է անդամ պետություններում կազմակերպել ծխախոտից ազատ շրջակա միջավայրի պաշտպանությունը և որքա՞նով պետք է այդ գործում ներգրավված լինի ԵՄ-ը:

Պասիվ ծխելը գրանցված մահերի ու բազմաթիվ հիվանդությունների առաջին պատճառներից մեկն է Եվրոպական Միությունում: Պասիվ ծխելու պատմության վերլուծությունից ակնհայտ երևում է, որ այն մեծացնում է թոքերի քաղցկեղի ռիսկը 20-30%-ով, իսկ սրտային հիվանդություններինը՝ 25-30%-ով: Հետևաբար, մշակվել է քաղաքականություն, որի իրականացման համար Կանաչ փաստաթուղթը քննարկմանն է ներկայանում 5 միջոցառումների իրականացումը՝

- *Ոչ մի փոփոխություն հաստատուն իրավիճակից.* ծխախոտից ազատ շրջակա միջավայր ստեղծելու միտումը պահպանելու ընթացքում առաջընթացը կլինի հավանաբար մակերեսային և քաղաքականության այդ ձևը, որևէ միջազգային արդյունավետ միջոցն է:
- *Կամավոր միջոցներ.* Թեև ինքնակարգավորումը Եվրոպական մակարդակներում կարող են ավելի արագ և ավելի ճկուն լինել, անդամ պետությունների փորձը ցույց է տալիս, որ կամավոր բնույթի պայմանագրերն այս ոլորտում արդյունավետ չեն եղել:
- *Համակարգման բաց մեթոդ.* Ծխելն արգելող ազգային օրենսդրական փաստաթղթերում գտնել համանման դրույթներ տարբեր ուղեցույցերի և լավագույն փորձի փոխանակման միջոցով, սակայն դրա արդյունավետությունը մեծապես կախված է գործընկերների ճնշումից:
- *Հանձնաժողովի կամ Խորհրդի որոշումները.* միայն այս որոշումները ազդեցիկ ուժ չէին ունենա, սակայն կտեղափոխեին խնդիրը քաղաքական հարթության վրա: Դրա արդյունավետությունը կախված կլիներ պահանջների վերահսկողությունից և որոշ անդամ պետություններ կընտրեին ոչինչ չձեռնարկելու ուղին:

Պարտադիր օրենսդրությունը կպարտադրի շրջակա միջավայրում ծխախոտի ծխի համեմատելի, թափանցիկ և հնարավոր պաշտպանության մակարդակի ապահովումը: Այնուամենայնիվ, այս ճանապարհը համեմատաբար երկար է և դրա արդյունքը դժվար է կանխատեսել: Ծավալի տեսանկյունից, հանձնաժողովի ընդունած Կանաչ փաստաթուղթը եզրակացնում է, որ ծխելու դեմ ուղղված համընդհանուր քաղաքականությունը բնակչության հանրային առողջապահությանը մեծագույն օգուտ կբերի և ամբողջ աշխարհում դրա վկայությունն այն է, որ այս տարբերակը կենսական և հնարավոր միջոց է: Հանձնաժողովը ենթադրում է, որ ծխելն արգելող օրենսդրության խրախուսման մեջ Եվրոպական Միության ներգրավման ցանկալի մակարդակը մնում է չլուծված հարց և նույնպես կապված է ԵՄ անդամ պետություններում տեղի ունեցող զարգացումների հետ:

Իրավիճակն անդամ պետություններում

Բոլոր անդամ պետությունները ունեն կարգավորման հատուկ եղանակ, որն ուղղված է պասիվ ծխելու և առողջության վրա դրա վնասակար ազդեցության սահմանափակմանը: Այդ կարգավորման շրջանակներն ու բնույթը միմյանցից տարբերվում են: Ծխելու արգելքները բոլոր հասարակական փակ վայրերում և աշխատատեղերում՝ ներառյալ բարերը և ռեստորանները, պարտադիր են Իռլանդիայում և Շոտլանդիայում, որոնց այս ամռանը հետևելու են Անգլիան և Ռուսը: Շվեդիան, Իտալիան և Մալթան ունեն ծխելն արգելող օրենսդրություն, ըստ որի ծխել կարելի է հատուկ նախատեսված սենյակներում՝ առանձին օդահանման համակարգերով: Ֆրանսիան կկիրառի նույն միջոցառումները 2008 թ.-ին, Էստոնիան և Ֆինլանդիան՝ 2007թ.-ի հունիսին: Բելգիան, Լիտվան, Իսպանիան, Կիպրոսը, Սլովենիան և Նիդերլանդները այդ արգելքների շարքում տարբեր տեսակի բացառություններ են նախատեսում հյուրընկալության ոլորտում: ԵՄ անդամ պետությունների մեծ մասն արգելում կամ սահմանափակում է ծխելը հասարակական վայրերի մեծ մասում, ինչպիսիք են օրինակ հիվանդանոցները, դպրոցները, կառավարական շենքերը, թատրոնները, կինոթատրոնները և հանրային երթևեկության միջոցները:

ԵՄ մակարդակում ծխախոտի օգտագործումից շրջակա միջավայրի պաշտպանության խնդիրն իր արտացոլումն է գտել դեռևս պարտադիր ուժ չունեցող կանոնակարգերում և որոշումներում: Մի շարք պրոֆեսիոնալ առողջապահական և անվտանգության բնագավառի դիրեկտիվներ նույնպես անդրադառնում են աշխատավայրում ծխախոտի ծխի վնասակար ազդեցությանն ուղղված հարցերին:

Եվրոպական Միության Հանձնաժողովը, հանդես գալով որպես չծխելու ուժեղ կողմնակիցներից մեկը, նաև սահմանել է Չծխելու Համաշխարհային Օր, որպեսզի

առավելագույնս խրախուսի չծխելը: ԵՄ հանձնաժողովի անդամ Մարկոս Կիպրիանոսը՝ Չծխելու համաշխարհային օրվա՝ մայիսի 31-ի առթիվ, հայտարարել է, որ 2005թ-ի մայիսից սկսած ծխելու դեմ պայքարի հարցերով միավոր է ստեղծվել (HELP-For a Life without Tobacco), որը աջակցություն է ցուցաբերում չծխելը խրախուսող համապատասխան ծառայությանը: Այս ծառայությունը իրականացրել է հետազոտություններ եվրոբարոմետրի միջոցով ստացված տվյալների հիման վրա և որոշել է եվրոպացիների վերաբերմունքը ծխախոտի նկատմամբ, որն էլ հրապարակել է 2007թ. մայիսին: Հետազոտության տվյալների համաձայն, ծխողներից յուրաքանչյուր երրորդը փորձել է թողնել ծխելը վերջին 12 ամիսների ընթացքում, սակայն նրանց 70%-ից ավելին վերականգնել է ծխելը 2 ամսվա ընթացքում: Հետազոտությունը ցույց է տվել նաև, որ ծխելը թարգելու փորձ կատարած անձանց 82%-ը բժշկի օգնությանը չեն դիմել: Այս տարի չծխելու համաշխարհային օրվա գլխավոր թեման կոչվում է «Առանց ծխախոտի օգտագործման շրջակա միջավայր», որին անդրադարձ է կատարել Հանձնաժողովի կողմից մշակված Կանաչ Փաստաթուղթը:

Հանձնաժողովի անդամ Մարկոս Կիպրիանոսը հղում կատարելով պասիվ ծխելու վնասակար ազդեցության ապացույցների, ինչպես նաև փակ տարածություններում ծխելու դեմ ուղղված քաղաքականության անհրաժեշտությանը, իր ցանկությունն է հայտնել տեսնել Եվրոպայում ընդունված ծխելու համատարած և ամբողջական արգելքը:

ԵՄ Հանձնաժողովը, բացի այն, որ նպաստեց Կանաչ Փաստաթղթի հրապարակմանը, ինչպես նաև համապատասխան ծառայության կազմավորմանը, որի միջոցով աջակցում է ծխելն արգելելուն, կազմակերպել է նաև էլեկտրոնային հաղորդակցման միջոցով խորհրդատվություն:

Դրա անցկացման նպատակն է վերանայել ծխախոտի հարկերի վերաբերյալ ԵՄ առկա օրենսդրությունը, որի հիման վրա պետք է մշակվի նախագիծ մինչև 2007թ.-ի վերջը: ԵՄ Հանձնաժողովի հարկերի հարցերով հանձնակատար Լասգո Կովակսն պատրաստվում է մշակել այդ օրենսդրական փաթեթը ծխախոտի հարկերի վերաբերյալ մինչև 2007թ.-ի վերջը: Նրա կարծիքով վերջին քննարկումները գործարարների և անդամ պետությունների հետ ցույց են տալիս, որ այդ բնագավառում արդիականացման և պարզեցման կարիք է զգացվում: Նա գտնում է, որ նոր ծրագիրը մինչև 2007թ. վերջը պետք է ապահովի ներքին շուկայի ճշգրիտ գործունեությունը՝ միաժամանակ պահպանելով ԵՄ այլ քաղաքականությունների իրականացումը, մասնավորապես առողջապահության ոլորտում:

Այդ նպատակով վերոնշյալ խորհրդատվության հիմնական դրույթներից մեկով նախատեսվում է իրականացնել վաճառքի տարբեր գների մոտարկումը բարձր և ցածր հարկեր պահանջող անդամ պետությունների միջև: Հիմնական պատճառն այն է, որ

բարձր հարկման մակարդակ ունեցող անդամ պետություններում գնորդների ուշադրությունը հրավիրվում է այն հանգամանքի վրա, որ ավելի շատ գնումներ կատարեն ցածր հարկող պետություններից, իսկ դա վատթարացնում է առողջապահական ցուցանիշները: Այս սպառնացող վտանգից խուսափելու համար ԵՄ-ում սահմանված նվազագույն հարկերը պետք է բարձրացվեն, այսինքն՝ բարձր և ցածր հարկող պետությունների օրենսդրության մոտարկում: Միգրանտի և ծխախոտի այլ արտադրատեսակների նկատմամբ կիրառվող ակցիզային հարկերի կառուցվածքն ու չափը որոշելու նպատակով խորհրդատվական միջոցառումն անցնելու է 2007թ. մարտի 30-ից մինչև հուլիսի 1-ը:

ԵՄ Հանձնաժողովը այս խնդրի լուծման հարցում ակնկալում է համագործակցություն կառավարական վարչակազմից, ծխախոտ արտադրողից և առաքողներից, ինչպես նաև առողջապահական կազմակերպություններից և ոչ կառավարական ու սպառողների շահերը ներկայացնող այլ կազմակերպություններից:

Աջակցություն մրգի և բանջարեղենի օգտագործմանը

ԵՄ Հանձնաժողովը առողջապահական ոլորտում ուշադրությունը հրավիրել է նաև առողջ սննդի օգտագործման հետ կապված խնդիրների վրա հակառակ այն հանգամանքին, որ եվրոպացիների կողմից հետզհետե նվազում է առողջ սննդի օգտագործումը: ԵՄ Խորհրդարանի գյուղատնտեսական հարցերով կոմիտեն այդ

ուղղությամբ ձեռնարկել է որոշ քայլեր, մասնավորապես առաջարկել է հատկացնել առավել շատ ֆոնդեր մրգի և բանջարեղենի օգտագործումը խրախուսող արշավների կազմակերպմանն ու անցկացմանը՝ նպատակ ունենալով բարենպաստ պայմաններ ստեղծել դրանց ազատ առաքման համար: Մրգի և բանջարեղենի սպառումը մեծացնելու համար մեծ ջանքեր են պահանջվում մի կողմից Ընկերակցությունից, մյուս կողմից ազգային իշխանություններից, որպեսզի դրանք հասանելի դարձնեն հասարակության բոլոր խավերի՝ մասնավորապես երիտասարդների համար: Այս ծրագիրը կարևորվում էր այն փաստով, որ մրգի ու բանջարեղենի օգտագործումից է կախված առողջ սնունդը, գիրության ու խրոնիկ հիվանդությունների կանխումը: Սակայն հարց է առաջանում, թե արդյո՞ք այդ մտադրությունը կմնա թղթի վրա, թե՞ կիրագործվի պրակտիկայում:

Կոմիտեն առաջարկում է առանձնացնել մրգի և բանջարեղենի օգտագործման խրախուսման գործում շահառու խմբերը, շեշտը դնելով հիմնականում ցածր եկամուտներ ունեցող սոցիալական շերտի վրա՝ որպես ներկայումս ամենաքիչ սպառողների, և

հատկապես 18-ից ցածր տարիքի երեխաների վրա՝ վերջիններիս մոտ սննդի նկատմամբ նոր սովորույթներ ձևավորելու նպատակով:

Մեծ ռեսուրսներ են ներդրվել նաև միրգ և բանջարեղեն արտադրող ընկերություններում արտադրանքի որակի կատարելագործման նպատակով, և տեղեկատվական արշավների կազմակերպման համար:

Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության տվյալներով, եթե բնակչությունը օրական բավարար չափով սպառի միրգ ու բանջարեղեն, ապա դա կօգնի կանխել բազմաթիվ սրտանոթային հիվանդությունները և քաղցկեղը: ԵՄ 27 անդամ պետություններից միայն Հունաստանը և Իտալիան են հասել կազմակերպությունների կողմից խորհուրդ տրված օրական 400 գրամի՝ սպառման մակարդակի մինիմումին: Շատ եվրոպական երկրներ մրգի ու բանջարեղենի սպառումը պետք է կրկնապատկեն, որպեսզի հասնեն հանրային առողջապահական սպասված արդյունքների:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆ և ՄՇԱԿՈՒՅԹ

2007-2013 Մշակութային նոր ծրագիր

Ծրագիրը, որը նախատեսված է իրականացնել 2007 թ. հունվարի 1-ից մինչև 2013թ. դեկտեմբերի 31-ը, նպատակ ունի ստեղծագործողների, մշակութային գործիչների և մշակութային ինստիտուտների միջև համագործակցության միջոցով Եվրոպական քաղաքացիության համատեքստում հզորացնել Եվրոպական մշակութային տարածքը: Ծրագրին կարող են մասնակցել ոչ-աուդիովիզուալ մշակութային ընկերությունները, մասնավորապես փոքր մշակութային ձեռնարկությունները, որոնց գործունեությունը շահույթ չի հետապնդում: Ծրագրի արժեքը 400 միլիոն եվրո է. այն կարող է փոխել մշակութային արտահայտումների ընկալումը ԵՄ ողջ տարածքով մեկ և ստիպել մարդկանց շփվել միմյանց հետ ծրագրի շրջանակներում:

«Մենք պետք է ստեղծենք պայմաններ, որ Եվրոպական երկրներն ու մարդիկ նորից սիրահարվեն ինտեգրման գործընթացին», - ասել է ԵՄ կրթության և մշակույթի հարցերով հանձնակատար Յան Ֆիգերին իր բացման խոսքում՝ ծրագրի մեկնարկին նվիրված կոնֆերանսի ժամանակ Բելգիայի Բոգար քաղաքում: Ավելի լավ առիթ, քան Հռոմի պայմանագրի 50 ամյակի տարեդարձը չէր կարելի մտածել «մեր ամուսնության հետ կապված հիացմունքը թարմացնելու» համար:

Ծրագիրը նոր հնարավորություններ է ընձեռում մշակութային գործիչներին ուղիներ գտնել թիմային աշխատանքի համար և նպաստել մշակութային համատեղ ձեռնարկությունների ստեղծմանը, եվրոպական մշակույթների փոխադարձ

հարստացման առումով: Երեք հիմնական նպատակները, որոնք դրված են նշված միջոցառումների իրականացման հիմքում նպաստել են արվեստագետների և արվեստների շարժին, ինչպես նաև միջմշակութային երկխոսությանը: Բացի այդ, ծրագիրը ազդարարում է խորհրդակցությունների և գործընկերության նոր մեթոդաբանությունը, քանզի Եվրոպական հանձնաժողովը փորձում է իր ձայնը հասցնել շահագրգիռ բոլոր կողմերին՝ օգնելու համար ծրագրի արդյունավետ իրականացմանը:

Հռոմի երիտասարդական գազաթաժողով. երիտասարդները քննարկում են Եվրոմիության ապագան

2007թ. մարտի 24-ին և 25-ին, ավելի քան երկու հարյուր երիտասարդներ հավաքվեցին Հռոմում՝ տոնելու Հռոմի պայմանագրի ստորագրման հիսունամյա հոբելյանը, ընդ որում հենց այն նույն շենքում, որտեղ հիսուն տարի առաջ ԵՄ պայմանագիրն էր ստորագրվել վեց հիմնադիր անդամ պետությունների կողմից:

Երիտասարդական ֆորումի ներկայացուցիչների կարծիքով, երիտասարդների հավաքը Հռոմում Եվրոպայի ապագան քննարկելու համար մեծ հնարավորություն էր ստեղծել: Ֆորումի անդամները որոշեցին մասնակցել Երիտասարդական խորհրդաժողովին, որը կազմակերպվել էր ԵՄ ինստիտուտների և Եվրոպական երիտասարդական ֆորումի գործընկերության շնորհիվ, և որին եկել էին մասնակցելու ավելի քան երկու հարյուր երիտասարդներ, որոնք գազաթաժողովից առաջ բոլոր 27 անդամ պետություններից ներգրավվել են քսանվեց ազգային քննարկումներից կազմված խորհրդատվական գործընթացում, ինչպես նաև միջազգային երիտասարդական կազմակերպությունների հետ անցկացրած խորհրդակցությունների մեջ: Հռոմում պատվիրակները ընդունեցին Հռոմի երիտասարդական հռչակագիրը, որտեղ նշված էին իրենց առաջարկությունները առաջիկա հիսուն տարվա համար և այն ներառում էր վեց թեմաներ՝ ԵՄ պայմանագրի ապագան, ԵՄ-ի սոցիալական և տնտեսական մոդելը, կայուն զարգացումը, ԵՄ-ի դերը գլոբալիզացված աշխարհում, Եվրոպայում ժողովրդավարության և քաղաքացիական հասարակության կառուցումը, երիտասարդությունն ու կրթությունը ԵՄ-ում: Երիտասարդները ԵՄ ինստիտուտներին կոչ արեցին երիտասարդներին առնչվող տարբեր բնույթի որոշումների ընդունման մեջ ներգրավել երիտասարդական կազմակերպություններին: Նրանք նաև կարևորեցին այն հանգամանքը, որ ընտրելու իրավունքի տարիքը իջեցվի մինչև 16 տարեկանը, ինչը տեղի ունեցավ Ավստրիայում, և որը կնպաստի երիտասարդության մասնակցության աստիճանի բարձրացմանը: Բացի այդ, պետք է ողջ ներուժով վերացնել ԵՄ-ում

խոչընդոտող արգելքները երիտասարդների համար, մասնավորապես, վիզայի հետ կապված խոչընդոտները: Պատվիրակները ԵՄ-ը քաջալերեցին ուժեղացնել գործունեության թափանցիկության աստիճանը, զարգացնելու համար մասնակցությունը և վստահությունը ԵՄ որոշում ընդունող մարմինների հանդեպ: Մասնավորապես, պետք է բարեփոխել ԵՄ ինստիտուտները՝ Եվրոպական հանձնաժողովը իրապես ԵՄ գործադիր մարմին դարձնելու, իսկ Եվրոպական Խորհրդարանը՝ իրապես օրենսդիր մարմին դարձնելու ուղղությամբ: Այսպիսի բարեփոխումներ հնարավոր է կատարել լեգիտիմ սահմանադրության միջոցով, որը կարող է ընդունվել միայն թափանցիկ և մասնակցային գործընթացների շնորհիվ, ինչպիսիք են Սահմանադրական համաժողովի ընտրությունը, որը կստեղծի ժողովրդավարական Կոնվենցիա և կանցկացնի հանրաքվեներ ԵՄ ողջ տարածքով մեկ:

ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ ՄԻՋՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՓՈԽՀԱՄԱՉԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌՈՒՑՈՒՄԸ

Եվրոպական Երիտասարդական ֆորումը (ԵԵՖ) ապրիլի 27-28-ը Բաքվում (Ադրբեջան) հրավիրեց իր Անդամների Խորհրդի (Council of Members-COMEM) նիստը, որը ԵԵՖ-ի կանոնադրությամբ նախատեսված առաջին հանդիպումն էր: Այն տեղի ունեցավ մուսուլմանական երկրում՝ արտացոլելով ԵԵՖ-ը ցանկությունը կառուցել միջմշակութային համաձայնության կամուրջներ Կովկասի տարածաշրջանում:

ԵԵՖ-ի լայնածավալ աշխատանքը տարածաշրջանում կենտրոնացել է կազմակերպության հիմնական արժեքների շուրջ, ինչպիսիք են երիտասարդական կազմակերպության անկախությունը, մարդու իրավունքները, ժողովրդավարությունը և աջակցությունը երիտասարդական կազմակերպությունների կարողությունների զարգացմանը՝ քաղաքացիական հասարակության հզորացման առումով:

Անդամների Խորհրդի նիստը նաև հնարավորություն տվեց Եվրոպական Հանձնաժողովի Երիտասարդական բաժնի ղեկավար Կարել Բարտակին ներկայացնել ԵՄ փաստաթուղթը երիտասարդության վերաբերյալ՝ որպես հասարակությունում երիտասարդների լրիվ մասնակցությունը ապահովելու մտադրության մի մաս: Փաստաթուղթը պետք է նշի այն ոլորտները, որտեղ հրատապ անհրաժեշտություն է զգացվում ավելի շատ ներդնել երիտասարդության մեջ, շոշափում է այնպիսի հարցեր, ինչպիսիք են երիտասարդների և Հանձնաժողովի միջև համակարգված երկխոսությունը, կառուցվածքային երկխոսությունը երիտասարդների և Հանձնաժողովի միջև:

Ադրբեջանի նախագահ՝ Իլիամ Ալիևը փոխանցեց պատվիրակներին ուղերձ, իսկ Ադրբեջանի երիտասարդության և սպորտի նախարար՝ դոկտոր Ալլայեյ Ահմեդովը հանդես եկավ ելույթով: Եվրոպական Երիտասարդական Ֆորումի նախագահ՝ Բետինա

Շվորցմայերը, բացելով նիստը, ընդգծեց կազմակերպության գործառույթների կարևորությունը և այն դերը, որն իր կազմակերպության անդամները խաղում են հասարակության մեջ: Եվրոպական Երիտասարդական Ֆորումը, ունենալով լայն և բազմազան անդամակցություն, ընձեռում է հնարավորություն երկխոսություն և աջակցություն իր Անդամ Կազմակերպություններին զարգացման համար: Երիտասարդական կազմակերպությունները, ինչպես նաև քաղաքացիական հասարակության գործիչները, ակտիվորեն պաշտպանում են որոշումներ կայացնողներին՝ միջնակության կամուրջներ կառուցելու և երիտասարդների ամբողջական մասնակցությունն ապահովելու համար:

ԱՎԵԼԻ ՇԱՏ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԵՄ ՍԱՍԻՆ: ՊԱՐԶԱՊԵՍ ՕԳՏՎԵՔ EUROBUS-ԻՑ

Չնայած այն փաստին, որ 2004թ.-ից Ուկրաինան ԵՄ-ն արևելյան հարևանն է, ԵՄ-ը դեռևս լավ չի ընկալում այդ փաստը: Նման իրավիճակը հիմնականում տեղեկատվության պակասի արդյունք է: Այդ պատճառով է, որ 17 երիտասարդներ Լեհաստանից, Գերմանիայից և Ուկրաինայից որոշեցին շրջագայություն

կատարել Ուկրաինայով մեկ և տարածել իրենց գիտելիքները ԵՄ մասին՝ Եվրոբուսի շրջանակներում:

Ծրագիրը մեկնարկվեց 2007թ.-ի հունվարի 1-ին և ավարտվելու է 2007թ.-ի հոկտեմբերի 31-ին: Ծրագրի ընթացքում Եվրոպային նվիրված տարբեր միջոցառումներ են կազմակերպվում, ինչպիսիք են երեխաների և երիտասարդների համար ԵՄ վերաբերյալ աշխատանքային սեմինարներ և մրցույթներ: Հանդիպումները անցկացվում են դպրոցներում և համայնքային կենտրոններում: Հիմնական թեմաներն են Եվրոպական Միությունը, ԵՄ ինստիտուտների կարծրատիպերն ու մշակույթը: Ավելին, կազմակերպվում են նաև համերգներ և ինտեգրացիոն խաղեր: EUROBUS-ի նպատակն է բարձրացնել ուկրաինացիների իրազեկվածության մակարդակը ինտեգրացիոն գործընթացների վերաբերյալ, հզորացնել քաղաքացիական հասարակությունը և հաստատել ավելի ամուր համագործակցություն 3 պետությունների կազմակերպությունների միջև:

Ուկրաինայի կազմակերպիչը՝ Վյաչեսլավ Գուսևը ասում է, որ այս նախագծի վերաբերյալ սկսել են մտածել 2006թ.-ից: Դիմել են մի քանի հիմնադրամներ ֆինանսավորում ստանալու համար և ստացել են դրական պատասխան:

«EUROBUS» ծրագիրն իրականացվում է որպես ԵՄ արևելյան քաղաքականության մի մաս: Դրա նպատակն է խրախուսել եվրոպական համերաշխությունը և միասնությունը, կոտրելով Ուկրաինայի մասին ունեցած ԵՄ կարծրատիպերը:

ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԵՎ ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՍԱՐ «ԳՈՐԾՈՂ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ» ԾՐԱԳՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ:

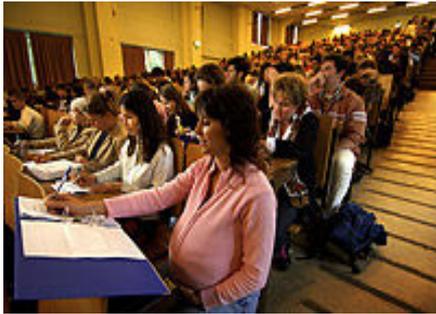
«Երիտասարդությունը գործողության մեջ» ԵՄ նոր ծրագիր է երիտասարդության բնագավառում: Այն իրականացվել է 2007թ.-ի հունվարի 1-ից և շարունակվելու է մինչև 2013թ.-ը՝ ընդհանուր բյուջեն 885 մլն. եվրո: Սա մեծ հնարավորություն է երիտասարդների համար: Սակայն ի՞նչ պետք է անեն ԵՄ ոչ անդամ պետություններում բնակվող անձինք: Կա՞ արդյոք որևէ հնարավորություն դիմել այդ ծրագրերին: Ո՞վ կարող է օժանդակել նրանց:

Ո՞վ կարող է խորհուրդ տալ, եթե մոտակայքում «Երիտասարդությունը գործողության մեջ» ծրագրի հարցերով ազգային գործակալություն չի գործում: Կա՞ն հնարավորություններ ոչ միայն ծրագրում ընդգրկված երկրների համար, ինչպիսին է Իսլանդիան, Լիխտենշտեյնը, Նորվեգիան, Թուրքիան, այլ նաև հարևան գործընկեր երկրների երիտասարդների համար: Այն հարցին, թե ինչու ԵՄ ոչ անդամ պետություններում Ազգային գործակալություններ չեն ստեղծվել, Եվրոպական Հանձնաժողովը Ուկրաինայում գտնում է, որ իրենց պարտականությունը չէ հիմնադրել նման կազմակերպություն, քանի որ ամեն ինչ որոշվում է Բրյուսելում կամ այլ վայրերում, բայց ոչ Ուկրաինայում:

Արևելյան Եվրոպայի և Կովկասի ռեսուրսների կենտրոնի տեղեկատվական ներկայացուցիչը (EECA) Ուկրաինայում, բացատրում է իրավիճակը այն երկրներում, որոնք դեռևս ԵՄ անդամ պետություն չեն: Ըստ նրա՝ Արևելյան Եվրոպայի և Կովկասի երկրները պետք է համագործակցեն ծրագրով նախատեսված երկրների հետ, որպեսզի դիմեն «Երիտասարդությունը գործողության մեջ» ծրագրին: Դա ենթադրում է աջակցություն երիտասարդական ոլորտում իրականացվող գործունեություններին, մասնավորապես, Երիտասարդների վերապատրաստման և ցանցերի ստեղծման

ծրագրերի համար: Ինչ վերաբերում է կազմակերպություններին, որոնք հիմնադրված են Արևելյան Եվրոպայում և Կովկասում, ապա նրանք կարող են մասնակցել միայն որպես գործընկեր կազմակերպություններ և չեն կարող ուղղակիորեն ներկայացնել դիմումներ:

ՈՐԱԿԻ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ ՈՉ ՖՈՐՄԱԼ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

Կրթությունը մեծ կարևորություն է ներկայացնում երիտասարդների համար, քանի որ այն նրանց երաշխավորում է անձնական և մասնագիտական զարգացում, ակտիվ դեր հասարակության մեջ, փորձարկում և սովորեցնում է ժողովրդավարության և մասնակցային ժողովրդավարության սկզբունքները: Չնայած կրթության ընդհանուր դիրքորոշումները հակված են ավելի շատ ուշադրությունը կենտրոնացնել ֆորմալ և ինստիտուցիոնալիզացված բնույթին, այնուամենայնիվ, ներկայումս կա իրական ճանաչում, որ կրթությունը երկարատև և երկարաձիգ գործընթաց է, որը տեղի է ունենում ֆորմալ և ոչ ֆորմալ համատեքստներում ցանկացած տարիքի և կրթական ցենզ ունեցող անձանց հետ: Այսպիսով, Եվրոպական երիտասարդական ֆորումը (EYF) և նրա անդամ կազմակերպությունները ոչ ֆորմալ կրթության ճանաչման համար երկար ժամանակ ներգրավված են եղել բանակցությունների մեջ: Հաշվի առնելով այս ոլորտներում Եվրոպական Երիտասարդական Ֆորումի աշխատանքը՝ անդամ կազմակերպությունները որոշել են հետագայում խորացնել ոչ ֆորմալ կրթության ճանաչման հետ կապված հարցերը և մշակել քաղաքականություն ոչ ֆորմալ կրթության որակական ցուցանիշների վերաբերյալ:

ԻՆՉՈՒ՞ ՈՐԱԿԻ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Երիտասարդական կազմակերպությունները և դրանց հետ սերտ համագործակցողները համամիտ են, որ ոչ ֆորմալ կրթությունը թույլ է տալիս երիտասարդներին հետագայում զարգացնել իրենց գիտելիքները, հմտությունները և վերաբերմունքը այն բնագավառներում, որտեղ մասնակիցները ակտիվորեն ներգրավված են իրենց կրթական և ուսումնական գործընթացներում՝ անկախ իրենց հիմնական մասնագիտությունից, տարիքից, կրթության ձևից կամ մակարդակից: Երիտասարդական կազմակերպությունները հայտարարում են, որ իրենք ոչ ֆորմալ կրթության ամենակարևոր կազմակերպիչներն են և իրենց կողմից առաջարկվող

ծրագրերը երկարաժամկետ ազդեցության տեսանկյունից կարևորագույն գործոնն է: Դրան զուգահեռ, երիտասարդական կազմակերպությունները պարտավորվում են մատուցել որակյալ աշխատանք իրենց կողմից սպասարկվող թիրախային խմբերին, կազմակերպության երիտասարդներին և իրենց կազմակերպությունը կամ ծրագրերը ֆինանսավորողներին:

Քաղաքականությունը ոչ ֆորմալ կրթության որակի ցուցանիշների վերաբերյալ հետևաբար պետք է առաջարկի երիտասարդական կազմակերպություններին միասնաբար գործել և զարգացնել իրենց ծրագրերը մի քանի հիմնարար սկզբունքների շուրջ և իրականացնել աշխատանքը հիմնվելով իրենց առաքելության և տեսլականի վրա:

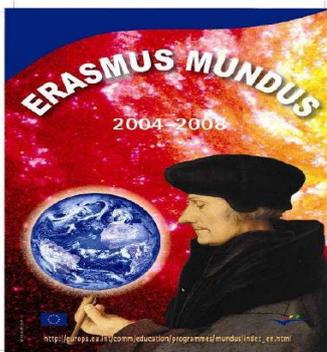

Ցուցանիշները նրանց նաև թույլ կտան պարբերաբար գնահատել իրենց աշխատանքի որակը և անհրաժեշտության դեպքում այն կատարելագործել՝ ոչ ֆորմալ կրթության համատեքստում: Այս աշխատանքն իրականացնելու համար 2007թ.-ին ստեղծվեց աշխատանքային խումբ, որտեղ ընգրկվեցին ներկայացուցիչներ մի քանի անդամ

կազմակերպություններից: Աշխատանքն սկսվել է և այն ավելի շատ ուշադրություն է բևեռում ոչ ֆորմալ կրթության որակի ցուցանիշների վրա: Աշխատանքի հաջորդ քայլն էր՝ որակի ցուցանիշների քննարկումը ոչ ֆորմալ կրթության երկրորդ երկխոսության ընթացքում, որը պետք է տեղի ունենար 2007թ.-ի հունիսի 8, 9-ին Բրյուսելում: Մինչ այդ, քաղաքականության մշակման աշխատանքները կշարունակվեն մինչև վերջնական տեսքին հասցնելը և այն կներկայացվի 2007թ.-ի նոյեմբերին:

Էրասմուսի քսանամյա հոբելյանը (1987-2007)

Էրասմուսի սերունդ

Այս տարի Հռոմի պայմանագրի հիսունամյա հոբելյանի հետ միաժամանակ նշվում է նաև աշխարհի ամենաարդյունավետ փոխանակման ծրագրի՝ Էրասմուս Մունդուսի քսանամյակը, որն ընդգրկում է ավելի քան 1,4 միլիոն եվրոպացի ուսանողներ, որոնք նախկինում կամ ներկայումս մասնակցել են այս ծրագրին: Այս ծրագրի շնորհիվ է, որ այժմ շատերը խոսում են, այսպես կոչված, «Էրասմուսի սերունդի» մասին:

«Էրասմուսի սերունդ» նշանակում է՝ լինել մեծացած բազմամշակութային միջավայրում, օգտվել նոր ակադեմիական միջավայրի կամ հյուրընկալող երկրի լեզուն կատարելագործելու առավելությունից, անցկացնել զգալի ժամանակ արտասահմանում՝ ստանձնելով լրիվ պատասխանատվություն սեփական անձի համար, հանդիպել նոր մարդկանց հետ, ինչպես նաև ունենալ առաջնային աղբյուրից ստացված գիտելիքներ հյուրընկալող երկրի հասարակության և մշակույթի մասին:

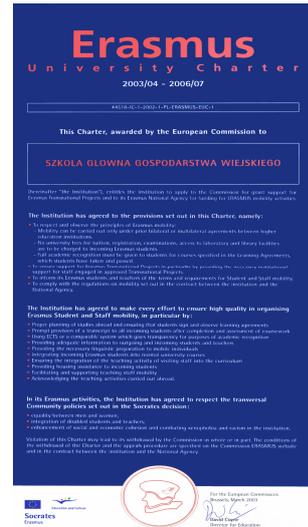
Այս յուրօրինակ իրադարձության կապակցությամբ արևմտյան աշխարհի հնագույն համալսարանը՝ Բոլոնիայի համալսարանը, որի պատմությունը հառնում է 1088 թվականին, կազմակերպել էր մի շարք հատուկ միջոցառումներ՝ գիտաժողովներից ու անհատական զեկույցներից մինչև Էրասմուսի կենդանի համերգները և որպես կուլմինացիա՝ երկօրյա հանդիպում «Էրասմուսի գյուղում»՝ Ռիմինիում: Այդ վայրը, որը հայտնի որպես գեղեցիկ ծովափնյա հանգստյան գոտի, նույնպես համալսարանի տարածքներից է: «Վենտի դի Էրասմուս» այս անվան տակ է մայիսի 9-12-ը տեղի է ունեցել հայտնի տոնակատարությունը: Բոլոնիայում կլոր սեղաններ են անցկացվել փորձի և գիտելիքների փոխանակման նպատակով: Ուսանողների աշխատանքային ցուցահանդեսը անցկացվել է մայիսի 12-ին Ռիմինիում: Սպասվում էր, որ «Վենտի դի Էրասմուս» տոնակատարություններին մասնակցություն կունենան մի քանի հազար ուսանողներ՝ թե տեղական, թե միջազգային, և թե փոխանակման ծրագրում ներկայումս ներգրավված կամ արտասահման մեկնող ուսանողներ:

Արձագանքելով եվրոպական հանձնաժողովի բարձրագույն կրթության նախաձեռնության գաղափարին, Էրասմուս Մոնդուս ծրագիրը զարգացում է ապրել հատկապես 1981-1987թթ. ընթացքում ուսանողների փորձնական փոխանակման շնորհիվ: 1995-2000թթ. այն մտել է Սոկրատես ծրագրի մեջ, այժմ այն 2007-2013թթ. երկարաժամկետ ուսումնական ծրագրի մի մասն է: Այն վերաբերում է ոչ միայն ուսանողությանը միտված ծրագրերին, այլ նաև դասախոսական շարժունակությունը խրախուսող գործողություններին: Ծրագիրը երաշխավորում է անվճար ուսուցում հյուրընկալող համալսարանի հաշվին և կազմակերպում է լեզվի անվճար նախապատրաստական դասընթացներ:

Ուսումնասիրության արդյունքները ցույց են տալիս, որ նմանօրինակ փորձը բարձրացնում է կարյերայի հետ կապված հնարավորությունները՝ արտասահմանյան և միջազգային կազմակերպություններում: Օրինակ 1996թ. փոխանակման ծրագրին մասնակցած ուսանողների ընդհանուր թվի 71%-ը կարողացել են աշխատանքի անցնել արտասահմանում, իսկ Էրասմուսի ուսանողների 50%-ը աշխատանքի են անցնում հենց Էրասմուս ծրագիրը հյուրընկալող երկրում:

Երբ ծրագիրը գործի դրվեց, 3.000 ուսանողներ Էրասմուսի շարժունակության դրամաշնորհի ստացան, մի որը զագաթնակետին հասավ 1992-1993թթ.՝ 52.000 մասնակից: 2005-2006թթ. ուսումնական տարում ավելի 150.000 ուսանողներ և 20.877 դասախոսներ, որոնք ներկայացնում էին ԵՄ 27 ուսանողների ընդհանուր թվի և դասախոսական կոլեկտիվի ընդհանուր թվի 1,9%-ը, համապատասխանաբար մասնակցություն են ունեցել Էրասմուսի փոխանակման ծրագրին: 2007թ.-ի սկզբին նախանշված խնդիրները առավել խոստումնալից են Բացի որակի և բազմակողմանիորեն համագործակցող Եվրոպական համալսարանների ընդհանուր քանակի ավելացումից, նպատակ է դրվել սերտացնել կապերը բարձրագույն կրթության ինստիտուտների և ձեռնարկությունների միջև, տարածել նորարարությունները և նոր ուսուցողական պրակտիկայի վերաբերյալ գիտելիքները: Էրասմուսը նպատակադրվել է 2012թ.-ին փոխանակման ծրագրին մասնակցող ուսանողների և ուսուցիչների թիվը հասցնել երեք միլիոնի: Հինգամյա ժամանակահատվածում դա կլինի փոխանակման ծրագրին մասնակցողների ընդհանուր թվի կրկնապատկում:

Միգուցե այս պատճառով է, որ ԵՄ քաղաքացի ասելով հասկանում ենք ունենալ լիարժեք հնարավորություն ապրելու, ճամփորդելու, սովորելու, շփվելու, նոր ընկերներ ձեռք բերելու և Եվրոպական ինքնությունը բացահայտելու համար:

թիվ,
քան
1%-ը
թվում: